

Jaarverslag 2024

Inhoud

Vooraf	4
1. Missie	5
2. Advies en bemiddeling	7
3. Innovatie & Ontwikkeling	15
4. Overig beleid / overige projecten	20
5. Communicatie en Samenwerking	25
6. Prestatieverslag	31
7. Prestaties	33
8. Organisatie	37
9. Financiën	44

2024

826

schrijvers op pad

5.753

schrijversbezoeken

Inleiding

In februari 2024 vierden wij het 175.000ste schrijversbezoek van de Schrijverscentrale. Het is extra mooi dat we deze enorme mijlpaal hebben kunnen vieren in het jaar dat het schrijversbezoek enorm in de lift zit: we sloten af met 5.753 bezoeken, 553 meer dan gepland voor 2024. Wij zijn daar ontzettend trots op, omdat we onze missie, het bevorderen van de leescultuur in Nederland, hiermee goed gestalte hebben gegeven. We hebben, ondanks de urenitbreiding die we op voorhand hebben ingezet, alle zeilen bij moeten zetten om dit enorme aantal bezoeken te kunnen verwerken.

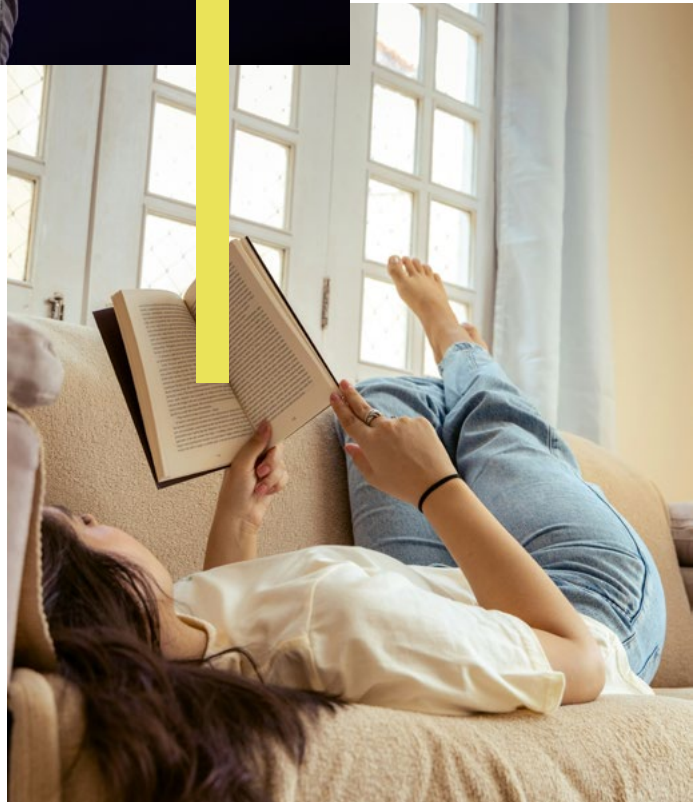
De Schrijverscentrale is medio 2024 overgegaan van een bestuursmodel naar een Raad van Toezicht (RvT) model. Ook hebben wij een Adviesraad Literaire Makers (ALM) ingesteld. Dat behelsde een functiewijziging voor de directeur, het installeren van vier nieuwe leden voor de RvT en vier leden van de ALM. Deze ingreep maakt de Schrijverscentrale wendbaarder, meer van deze tijd en geeft de literaire makers een stem in het beleid zonder inbreuk te maken op de code Cultural Governance.

Naast deze mijlpalen in de geschiedenis van ons bestaan gaan wij in dit jaarverslag verder in op de bemiddelingen en campagnes die in 2024 hebben plaatsgevonden, de vernieuwingen die in werking zijn gezet en de projecten die wij hebben geïnitieerd of die op ons pad zijn gekomen. Wij staan stil bij de voorbereidingen voor de beleidsperiode 2025–2028, de bedrijfsvoering en de organisatie. Daarnaast zijn wij benieuwd of de (zesde!) nominatie voor de Astrid Lindgren Award ons in maart 2025 eindelijk deze begeerde prijs gaat opleveren.

De Schrijverscentrale staat na 56 jaar nog steeds als een huis en de vraag naar schrijversbezoeken bevindt zich in een opgaande lijn. Het bevorderen van de leescultuur zetten wij de komende jaren voort door het uitvoeren van ons beleidsplan 2025–2028 'In alle haarvaten van de samenleving'. We gaan de paden op, de lanen in, op zoek naar de kwetsbare groepen die zich veel moeite moeten getroosten om zich de Nederlandse taal eigen te maken, hetzij als laaggeletterde Nederlander, hetzij als nieuwkomer. Met een Interventie Leesmotivatie bieden wij ze een schrijver die laat zien dat taal, behalve moeilijk en taai, een hulpmiddel is om je stem te laten horen, van (literaire) verhalen te genieten en je eigen verhaal te vertellen. Daarnaast zijn meer schrijversbezoeken in het mbo een focuspunt voor ons de komende jaren. Leerlingen die van het mbo afkomen zijn relatief vaak niet taalvaardig genoeg om volwaardig te kunnen meedraaien in de samenleving. Het vergroten van leesmotivatie door schrijversbezoeken kan hier een veel grotere rol in spelen dan het nu doet.

1

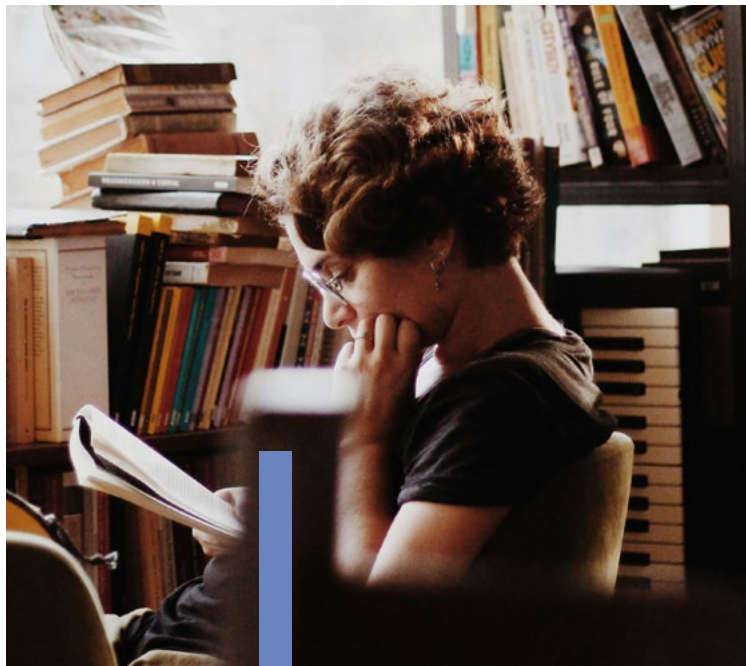
Missie

Onze missie is om zoveel mogelijk mensen te enthousiasmeren voor het lezen van literatuur en daarmee de leescultuur te bevorderen in heel Nederland. Een live optreden van een literaire maker is een toegankelijke manier om kennis te maken met literatuur en de leesmotivatie te vergroten. Daarom zijn optredens ons middel om deze missie te bewerkstelligen. Tijdens een schrijversoptreden slaat de literaire vonk over: de schrijver maakt het publiek nieuwsgierig naar (nieuw) werk. Door met de literaire maker te discussiëren verdiept bovendien het literaire begrip: de bezoekers begrijpen gelezen boeken beter. Schrijversontmoetingen helpen (potentiële) lezers dus om hun leesmotivatie te verhogen, hun literaire smaak te verbreden én hun literaire begrip te verdiepen. Dat is niet alleen onze overtuiging; het blijkt ook uit onderzoek onder scholieren en docenten (*Dichter bij de schrijver, dichter bij lezen*, 2018).

De Schrijverscentrale is het expertise- en bemiddelingscentrum voor ontmoetingen met literaire makers. We inspireren en delen onze expertise over activiteiten, adviseren organisatoren die een lezing willen regelen bij de auteurskeuze en voorbereiding, bemiddelen tussen organisator en maker, verzorgen de contractuele en financiële afhandeling en bieden soms financiële ondersteuning. Bij schoolbezoeken bieden we bovendien educatieve ondersteuning. We bieden onze auteurs trainingen, zodat ze hun spreek- en presentatievaardigheden kunnen ontwikkelen (Spreekkunstacademie).

Ons doel is zoveel mogelijk (potentiële) lezers te bereiken, in het hele land, van jong tot oud, van minder enthousiaste tot gretige lezers. Overal kun je 'onze' literaire makers ontmoeten. De hele non-profitsector, het boekenvak en ook het bedrijfsleven kan gebruik maken van onze diensten: onderwijs, bibliotheken, festivals, boekhandels, literaire, culturele en maatschappelijke organisaties, overheid en bedrijven die de leescultuur onder hun medewerkers willen bevorderen. De activiteiten kunnen plaatsvinden in verschillende contexten, zoals in schoolverband, onder werktijd, tijdens een congres, op een festival, bij een boekhandel of bij een andere openbaar evenement. Omdat we beseffen dat literaire behoeftes en smaken van lezers verschillen, zetten we in op een breed bestand van literaire makers (schrijvers van literaire fictie en non-fictie, dichters, illustratoren, spoken word-artiesten en graphic novelists). Zo stimuleren we de rijkdom van de Nederlandse literatuur.

2

Advies en bemiddeling

Target ruimschoots behaald

Ons doel voor 2024 was 5.200 gecontracteerde bezoeken van een literaire maker. Daar zijn we ruimschoots overheen geschoten, we sloten het jaar af met het ongekend hoge aantal van 5.753 bezoeken. Deze bezoeken waren workshops, interviews, optredens, voordrachten, lezingen en schoolbezoeken, afgelegd door diverse literaire makers voor een tal van organisatoren zoals scholen, bibliotheken, boekhandels, literaire of maatschappelijke organisaties en bedrijven, voor openbare en besloten bijeenkomsten, voor alle leeftijden en doelgroepen (zie Hoofdstukken [Prestatieverslag](#) en [Prestaties](#)).

Van links naar rechts: schrijver Maren Stoffels, staatssecretaris Fleur Gräper en directeur Johanna Somers van de Schrijverscentrale tijdens het 175.000ste schrijversbezoek.

Mijlpaal: het 175.000ste bezoek

Op 28 februari bereikten we een mijlpaal: het 175.000ste bezoek dat door ons bemiddeld was vond plaats. Schrijver Maren Stoffels bezocht het Esdal College in Klazienaveen in het kader van de Literatour. Maren Stoffels bleek ook nog eens de schrijver met de meeste Schrijverscentrale-bezoeken in 2023. We verrasten haar daarom met een grote bos bloemen. De school verrasten we door de kosten van het bezoek op ons te nemen. Op onze beurt werden wij vereerd door de komst van enkele contactpersonen van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, waaronder staatssecretaris Fleur Gräper. Terwijl Maren Stoffels de leerlingen uit vmbo-3 onderwierp aan een onderzoek of zij de verhaallijn in haar boek zouden overleven, deed de staatssecretaris enthousiast mee.

Over bemiddeling

Dagelijks zetten we onze expertise over (het werk van) de literaire makers en de organisatie van bezoeken en optredens in. Zo zorgden we voor de beste match tussen de wensen van de organisator en auteur. We ontzorgden de literaire makers en organisatoren, vanaf het eerste contact tot en met de facturering en uitbetaling.

Hoe ziet een dag als bemiddelaar bij de Schrijverscentrale er nou precies uit? Kijk mee met de werkdag van Denise Breevaart, bemiddelaar op de afdeling Jeugd.

Enigszins buiten adem komt Denise het kantoor binnen. De trappen naar de derde verdieping zijn daarvan de oorzaak. Ze legt haar spullen bij haar bureau, zet de computer aan en maakt een kop thee. Als ze terug is bij haar bureau, is de computer opgestart en kan ze meteen aan de slag.

“Waar ik altijd mee start, is het uitzoeken van urgente mailtjes. Is er een last minute wijziging? Is een van de literaire makers die deze week een bezoek moet afleggen ziek geworden? Dit soort zaken krijgen voorrang op mijn andere werk. Zeker in drukke periodes is het belangrijk scherp te zijn op urgente mailtjes. Als bemiddelaar wil je immers dat elk bezoek een positieve ervaring is voor organisator, literaire maker en publiek.”

Er zijn vandaag gelukkig weinig urgente mails binnengekomen en Denise kan verdergaan met haar werk. Ze verwerkt binnengekomen aanvragen door contact op te nemen met literaire makers en hen uitnodigingen voor te leggen, koppelt aan organisatoren terug of de literaire maker die zij hebben uitgenodigd beschikbaar is en maakt contracten op. Allemaal terwijl de telefoon onverstoord overgaat.

“De Schrijverscentrale, met Denise.”

“Je zoekt dus een schrijver die een workshop kan geven in groep 6?”

Ze komt meteen met een bewonderenswaardig lange en diverse lijst met schrijvers.

“Heb je ook al eens aan een illustrator of spoken word-artiest gedacht? Of wat dacht je van een stripmaker of graphic-novellist?”

Kundig helpt ze de beller aan een aantal namen die goed passen bij de groep.

“Dat vind ik zo leuk! Iemand helpen een goede keuze te maken, duidelijke afspraken maken met de organisator en de literaire maker en de juiste verwachtingen matchen. Op die manier kan ik een concrete bijdrage leveren aan leesbevordering en leesplezier in Nederland. Door mijn contact met organisatoren en literaire makers, groeit bovendien ook mijn eigen leesplezier weer. Win-win!”

Af en toe gaat ze mee met een schrijversbezoek. Zo ziet ze met eigen ogen hoe zo'n bezoek er nou aan toegaat en wat de impact van een schrijversbezoek is.

“Dat is prachtig om te zien, dat een literaire maker zo'n grote indruk kan maken. Dan weet je meteen waarvoor je al die contracten maakt.”

Want dat er veel contracten worden opgemaakt, blijkt wel uit de cijfers. Dat is meteen het meest uitdagende in het werk, vindt Denise.

“Het is jammer als je mensen moet teleurstellen, omdat ze bijvoorbeeld een aanvraag te laat hebben ingediend of omdat de literaire maker die zij op het oog hadden niet beschikbaar is. Daarnaast is het niet leuk dat je in de drukte niet iedereen de aandacht kan geven die je wilt geven. Je bent continu bezig met ballen hooghouden. Maar als alles lukt, is dat natuurlijk fantastisch!”

Toch vindt Denise het niet heel erg dat het zo druk is.

“Dit is toch geweldig voor de leesbevordering? Door subsidies zoals de Impulsregeling Masterplan Basisvaardigheden krijgen meer scholen de kans om een literaire maker uit te nodigen, ik heb het er graag voor over om daarvoor harder te werken.”

Nieuwe auteurs

In 2024 hebben we 237 nieuwe literaire makers verwelkomd (2023: 231), waarvan 70 (voornamelijk) voor de doelgroep jeugd en 167 (voornamelijk) voor de doelgroep volwassenen. Alle Nederlands(talig)e schrijvers van alle literaire genres én kinderboekillustratoren kunnen zich bij ons inschrijven: fictie en non-fictie, poëzie, voor jeugd en voor volwassenen. De meeste auteurs kwamen binnen via de “reguliere aanmeldprocedure”, waarbij ze een Modelcontract Uitgave Oorspronkelijk Nederlandstalig Literair Werk of een Modelcontract Uitgave Kinderboek moeten kunnen tonen, maar we hebben ook andere aanmeldprocedures. Auteurs die een ander contract hebben of in eigen beheer publiceren kunnen uit twee routes kiezen: een externe beoordeling tegen kostprijs of een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve criteria. We ontvingen voor dit segment schrijvers slechts mondigesmaat aanvragen en geen van deze voldeed aan de criteria. Voor stripmakers/graphic novelists selecteren we op uitgeverij of we raadplegen een klankbordgroep (1 nieuwe graphic novelist). Spoken word-artiesten worden op kwaliteit beoordeeld door scouts (in 2024: Myron Hamming en Teddy Tops). We hebben dit jaar de poule uitgebreid met 6 nieuwe spoken word-artiesten.

Waar wij diversiteit misten, voor de lezers van 12-15 jaar misten we bijvoorbeeld auteurs met een niet-Westerse achtergrond, zijn we nagegaan of er bij de meer gevestigde uitgeverijen auteurs publiceren die nog niet in ons bestand zaten. Dit bleek niet het geval. We hebben daarom deze uitgeverijen laten weten dat we dergelijke makers voor deze doelgroep missen, met name auteurs die meerdere boeken publiceren. Bovendien hebben we kleinere uitgeverijen met een focus op diversiteit benaderd. Ons schrijversbestand groeit in diversiteit, niet alleen qua gender en culturele achtergrond van de auteurs, maar ook qua type literaire werken. We zijn ervan overtuigd dat we met een divers literair aanbod een divers publiek kunnen aanspreken.

Ons schrijversbestand van ruim 5.000 literaire makers bestaat nu uit ruim 1.800 schrijvers die zich actief beschikbaar stellen door hun profielpagina op ‘actief’ te zetten.

Ondersteuning literaire makers

Makers die zich bij ons inschrijven sturen we een welkomst-document met een compleet overzicht van de werkwijze van de Schrijverscentrale, wat wij doen om de auteurs te ondersteunen en wat we van hen verwachten. Auteurs kunnen zelf hun profielpagina op onze site inrichten. Dit is een belangrijk communicatiemiddel: organisatoren gebruiken het bij de keuze van een auteur en voor de inhoudelijke en praktische voorbereiding van een auteursoptreden. Daarom ondersteunen we de literaire makers bij de invulling van deze profielpagina met een uitgebreide, duidelijke handleiding voor het opzetten van deze pagina en bijhouden van hun online account. In het voorjaar faciliteerden we een fotoshoot voor auteurs. Tegen een aantrekkelijk tarief konden literaire makers uit ons bestand foto's laten maken die ze kunnen gebruiken voor hun profielpagina op onze website en andere promotionele doeleinden. Er deden 19 auteurs mee aan de fotoshoot, die daarmee was volgeboekt.

Auteurs kunnen tijdens een (online) speeddate met een bemiddelaar adviezen krijgen over o.a. het opzetten van een succesvolle schrijversactiviteit en inrichten van hun profielpagina. Bovendien bieden we auteurs trainingen aan onder de paraplu van onze Spreekkunstacademie (zie [Hoofdstuk 3 Innovatie en ontwikkeling](#)).

De Schrijverscentrale bracht literaire makers actief onder de aandacht van organisatoren, bijvoorbeeld omdat ze bij een thema van een campagne pasten of een nieuwe publicatie hadden. Daarvoor maakten we tiplijsten voor onze campagnepagina's, social media posts, mailings en stands. Voor de campagnes Literatour en Driemaal groep 3 Schrijverstournee stelden we specia-

le poules van literaire makers samen. Ook adviseerden we organisatoren in 1-op-1-gesprekken en mails. Binnen onze tips kiezen we telkens bewust voor een mix die de diversiteit van ons bestand belicht en brengen we een balans aan van ervaren en minder ervaren talenten, makers van verschillende literaire genres en diverse culturele achtergronden.

Indexering basishonorarium

Per 1 juli indexeerden we onze basishonoraria met gemiddeld 3,8% (conform de stijging van de consumentenprijsindex van het CBS). Met dit basishonorarium leggen we een fair bodemtarief in de markt. Om een schrijversoptreden voor de soms armlastige organisatoren haalbaar te maken, geven we op een deel van dit basistarief subsidie. Uiteraard hebben we ook de online rekentool en de interne rekenmodule in het klantrelatiesysteem aangepast op deze nieuwe tarieven.

Ook in 2024 heeft de Schrijverscentrale zich zeer actief ingezet voor de Ketentafel literaire festivals en literair-educatieve instellingen. Wij volgen de Ketentafel-afspraken over de auteurs-honoraria of wijken naar boven af. Als literaire makers op grond van hun ervaring, expertise of naamsbekendheid een hoger tarief willen vaststellen, dan is dat ook mogelijk. De Schrijverscentrale ondersteunt hen dan bij het inschatten van een redelijk tarief en het onderhandelen met organisatoren.

Aanvraagproces aangepast

In 2024 pasten we het aanvraagproces aan om de communicatie te verbeteren en de aanvragen-drukte beter te kunnen stroomlijnen. Vanaf 1 juli 2024 hanteren we een minimale aanvraagtermijn van vier weken. Voor organisatoren betekent dit dat ze hun aanvragen vier weken of eerder voor de gewenste bezoeksdatum moeten indienen. Ook hebben we ingesteld dat organisatoren een automatische bevestigingsmail krijgen als ze een offerte- of boekingsverzoek indienen.

Impulsregeling Masterplan Basisvaardigheden

Dat we zoveel aanvragen kregen, is voor een belangrijk deel te verklaren door de Impulsregeling Masterplan Basisvaardigheden (MBV) voor BoekStart en de Bibliotheek op school. Hierin is een 'bezoek van een literair maker als leesbevorderaar' een van de bouwstenen voor kinderopvang en bijna alle onderwijstypen. De regeling biedt geoormerkt budget voor een schrijversbezoek aan nieuwe locaties en adviseert 'doorontwikkellocaties' om budget vrij te maken voor een schrijversbezoek. De Schrijverscentrale is een van de afnamemogelijkheden en daar werd gretig gebruik van gemaakt.

Het was voor zowel de bemiddelaars als de organisatoren zoeken naar een manier van werken. In plaats van één aanvraag voor één of een paar auteurs voor één locatie, klopten de bibliothecarissen regelmatig aan met een bulkaanvraag voor bijvoorbeeld 50 locaties. Dat vergde van beide partijen een andere manier van werken en communiceren. We merkten dat veel leesconsulenten nieuw in het vak en onbekend met schrijversbezoeken waren, waardoor we meer tijd dan anders besteedden aan uitleg en advies. Ook gingen bibliotheken in nieuwe structuren werken. Zo hadden wij bijvoorbeeld contact met een project- of programmaleider, die zelf contact had met verschillende leesconsulenten die op hun beurt het contact onderhielden met de scholen. Daardoor waren de communicatielijnen soms langer. Omdat de bibliothecarissen ons veel vragen over de planning en verantwoording van de regeling stelden, overlegden we met Kunst van Lezen over hun communicatie van de regeling, inclusief de aanvraagtermijn. Op onze eigen site plaatsten we pagina's over de impact van een schrijversbezoek en veel gestelde vragen over de Impulsregeling.

Ook maakten we een speciaal bulkaanvraag-formulier in Excel: overzichtelijker voor de bemiddelaar én klantvriendelijk voor de aanvrager.

Om de extra aanvragendruk te kunnen opvangen hadden we tevoren ruim opgeschaald op de afdeling jeugdbemiddelaars (zie [Hoofdstuk 8 Organisatie](#)). Desondanks verspreidden de aanvragen in het kader van deze regeling zich niet gelijkmatig over het jaar, maar kwamen in – voor ons onvoorspelbare – pieken.

Een paar landelijke campagnes

Als vanouds vonden veel activiteiten plaats in het kader van landelijke (literaire) campagnes, waarbij we samenwerkten met andere literaire instellingen of aansloten bij hun thema's. Een paar voorbeelden.

80 jaar vrijheid

In september 2024 startte het herdenkingsjaar 80 jaar vrijheid. Een jaar lang worden door het hele land bijeenkomsten en evenementen georganiseerd om te herdenken dat tachtig jaar geleden de Tweede Wereldoorlog ten einde kwam. We hebben een campagne opgezet om organisatoren te stimuleren een schrijver uit te nodigen voor deze bijeenkomsten – schrijvers die belangrijke getuigenissen van de oorlog hebben opgetekend en die de verhalen graag doorvertellen of auteurs die een nieuw perspectief kunnen bieden op de thema's vrijheid, democratie of mensenrechten. Het Nederlands Letterenfonds heeft hiervoor een subsidie verstrekt van € 10.000, zodat we korting kunnen geven op schrijversbezoeken.

We hebben via een mailing, op social media en onze eigen site aandacht besteed aan de kortingsmogelijkheid. Het Nationaal Comité 4 en 5 mei vermeldt de campagne op hun website. In november stonden we met een stand op hun jaarlijkse bijeenkomst voor lokale organisatoren. Op het moment van schrijven van dit jaarverslag is reeds 90% van het subsidiebedrag benut of gereserveerd voor activiteiten in 2025. Het herdenkingsjaar loopt door tot 1 september 2025.

Poëzieweek/Boek een dichter

Niets laat poëzie meer leven dan wanneer ze voorgelezen wordt door de dichter. Daarom had de Schrijverscentrale, in samenwerking met het Nederlands Letterenfonds, de actie Boek een dichter. In de aanloop naar en tijdens de Poëzieweek konden een of meer dichters tegen een aantrekkelijk, gereduceerd tarief geboekt worden. We maakten een tiplijst rondom het jaarthema 'Lijfelijheid' en stuurden mailingen. Mede dankzij de korting hebben we in deze periode bijna 70 activiteiten kunnen bemiddelen waarbij poëzie in het spotlicht stond. De activiteiten waren goed verspreid over het land en voor jong tot oud.

Literatour

Een bezoek van een schrijver in de klas draagt bij aan de leeslust van leerlingen. Daarom boden we ook dit jaar middelbare scholieren en mbo-studenten de kans om kennis te maken met een schrijver, in de campagne de Literatour. Bijna honderd scholen deden mee aan deze schrijverstournee. De auteurs en leerlingen/studenten gingen met elkaar in gesprek over het lezen en schrijven van boeken. We hadden hiervoor speciale poule van 20 literaire makers samengesteld die vmbo-, havo-, vwo- en mbo-leerlingen van 14 t/m 18 jaar aanspreken. Hierin hielden we rekening met diversiteit in achtergrond en literair genre. Om de scholen te werven, stuurden we verschillende mailingen naar het voortgezet onderwijs en het mbo.

Tijdens de kick-off van de Literatour brachten wij de deelnemende schrijvers en docenten samen om de bezoeken voor te bespreken. Bovendien gaven de hoogleraren Ruud Hisgens en

Adriaan de Weel een presentatie. In een leuk interview met Mieke van der Weij keken de makers Dries Muus en Rima Orië bij Met het oog op morgen (NPO Radio 1) vooruit op de Literatour-schoolbezoeken.

Bij deze campagne financiert De Versterking de boekenpakketten voor de scholen en Fonds 21 draagt bij aan de honoraria van de literaire makers. Deze campagne organiseerden we samen met de CPNB.

Boekenweek

We regelden voor de CPNB de tournee van de familie Chabot tijdens de Boekenweek. Zij schreven het Boekenweekgeschenk; Bart Chabot schreef ook de poëziebundel voor deze campagne. Daarnaast bemiddelden we 175 Boekenweek-schrijversactiviteiten verspreid over het hele land. Om dat voor elkaar te krijgen, boden we in verschillende mailings en op social media inspiratie met tips voor auteurs die het Boekenweekthema 'Bij ons in de familie' vanuit verschillende perspectieven konden belichten. Ook in onze 1-op-1 adviezen tipten we auteurs die konden aansluiten bij dit het thema of die een recente publicatie hadden.

Kinderboekenweek

De Kinderboekenweek was niet eerder zó succesvol. Het oude record van 2021 stond op 871 bezoeken, in 2024 stond de teller op maar liefst 908 bezoeken door ruim 200 verschillende schrijvers, illustratoren, dichters, stripmakers en spoken word-artiesten.

Om organisatoren te helpen kiezen uit het aanbod, voegden we een speciale Kinderboekenweek-categorie toe in het activiteitenblok op de profielpagina's. Maar liefst 122 literaire makers maakten daar gebruik van en voerden een of meerdere programma's in rondom het Kinderboekenweek-thema 'Lekker eigenwijs'. Organisatoren konden hierop zoeken in combinatie met andere filters, zoals de leeftijd van hun publiek.

Zoals elk jaar organiseerde de Schrijverscentrale in samenwerking met CPNB de tournees van de geschenkschrijvers. Pieter Koolwijk schreef het Kinderboekenweekgeschenk en Noëlle Smit maakte het Prentenboek van de Kinderboekenweek. Zij trokken er tijdens de Kinderboekenweek op uit om kinderen in heel Nederland met hun boeken te betoveren.

Boekentour Bonaire

In november vond dankzij onze bemiddeling een boekentour plaats op Bonaire. De kinderboekenschrijvers Kevin Hassing en Zarissa Windzak toerden via de openbare bibliotheek Bonaire Kralendijk negen dagen rond op het eiland en bezochten groepen op verschillende basisscholen en middelbare scholen. In de beleidsperiode 2025-2028 gaan wij onderzoeken hoe wij de samenwerking met de overzeese koninkrijksgebieden kunnen verdiepen. We zijn daarom verheugd dat wij al in 2024 ervaring hebben opgedaan met het bemiddelen van een eerste serie bezoeken op Bonaire.

3

Innovatie en ontwikkeling

De Schrijverscentrale wil literatuur en verhalen verspreiden door middel van goede en goed bemiddelde schrijversbezoeken. Om dit te kunnen realiseren en optimaliseren hebben we voor 2021-2024 – naast het dagelijkse werk adviseren en bemiddelen – vier ontwikkelspeerpunten geformuleerd.

Speerpunt 1: Optimaliseren van impact en kwaliteit van het schrijversbezoek

Ondersteuning van makers: Spreekkunstacademie

Met de Spreekkunstacademie bieden we literaire makers praktische trainingen in spreek- en presentatievaardigheden. We boden in 2024 een mix van gratis aanbod en trainingen van externe deskundigen tegen kostprijs.

In februari verzorgden onze communicatiemedewerkers een gratis workshop tijdens de Middag van het Kinderboek. Onderwerp was het invullen van je profielpagina en zo je bezoeken aanbod promoten. Er namen vijftien makers deel en daarmee was het volgeboekt. In november hielden we een welkomst-webinar voor vijftien nieuwe makers jeugd. Hierin vertelden we over de missie en werkwijze van de Schrijverscentrale, onze ondersteuning aan de literaire makers, criteria voor een succesvol bezoek en promotiemogelijkheden.

Ik snap nog beter het belang van verhalen vertellen in plaats van informatieoverdracht. En ik ben altijd geneigd kort te zijn, maar die verhalen moet ik juist uitbouwen.

— Een deelnemer

Voor schooljaar 2024-2025 ontwikkelden we een nieuw jaartraject met drie trainingen/workshops over het opbouwen van je lezing, presenteren en het promoten van je aanbod. Wie het hele traject volgt, leert over alle facetten van een optreden. Maar de workshops/trainingen kun-

nen ook los geboekt worden. Voor deze masterclasses werken we met externe, ervaren trainers en coaches uit het culturele en/of literaire veld, wat voor veel herkenning onder de deelnemers zorgde. We betalen de trainers faire tarieven en die berekenen we door aan de deelnemende auteurs. Omdat we onze eigen personeelsuren niet meerekenen, betalen de deelnemers een aantrekkelijke, lage prijs.

In november vond de eerste training plaats: “Hoe bouw ik een goede lezing” op. Deze werd gegeven door Enne Koens, presentatiecoach en zelf schrijver. De training was verdeeld in twee sessies. In de eerste sessie leerden de deelnemers over verhaalstructuren voor presentaties. Thuis ontwierpen de deelnemers een concreet “bouwplan” voor een lezing over hun eigen literaire werk. In een tweede sessie gaven de deelnemers en de trainer hierop feedback. De training was met twaalf deelnemers volgeboekt en werd zeer gewaardeerd. De andere twee workshops binnen dit jaartraject zijn in voorjaar 2025 gepland. Op moment van schrijven zijn deze workshops volgeboekt en lijkt dit traject heel goed te werken en in een behoefte te voorzien bij de literaire makers.

Ondersteuning schoolbezoeken: Activiteitenblok Voortgezet Onderwijs

Wat voor soort activiteit past het best bij (het literaire werk van) de maker? Een optreden, een lezing voor een grote zaal scholieren, een dichtworkshop of vertellen over (de research naar) het thema van een boek? Welke leerjaar en schoolniveau kan de literaire maker bezoeken? Docenten weten welke leerdoelen ze willen bereiken met een schrijversbezoek op school en schrijvers hebben hun eigen voorkeuren. Daarom krijgen auteurs op hun profielpagina een podium voor hun aanbod: het activiteitenblok. Dit blok is gekoppeld aan het auteurs-zoekscherm, waardoor docenten kunnen zoeken naar hun gewenste vorm schrijversbezoek, eventueel in combinatie met andere filters zoals de doelgroep of het genre.

Begin 2024 lanceerden we het nieuwe activiteitenblok voor het basisonderwijs en later in het voorjaar de versie voor voortgezet onderwijs. Hierin namen we activiteiten op die aansluiten bij het middelbaar onderwijs, zoals Optreden, Maatschappelijk gesprek en Workshop Spoken word. Auteurs kunnen bij elke activiteit aangeven of die (ook) online mogelijk is. Ook kunnen ze een speciaal voor online ontwikkelde activiteit aanbieden. In beleidsperiode 2025–2028 zullen we ook activiteitenblokken voor andere doelgroepen introduceren, zoals mbo en volwassenen.

Feedback op schrijversbezoeken

Feedback helpt ons om de kwaliteit van de schrijversbezoeken goed te monitoren en daar waar nodig verder te optimaliseren. Daarom vragen we om feedback bij de trainingen van de Spreek-kunstacademie en onze campagnes Literatour, Driemaal groep 3 Schrijverstournee, Geschiedenis-schrijver in de les en 80 jaar vrijheid. Ook vragen we organisatoren om feedback na bezoeken, met name bij beginnende talenten, zodat we tips kunnen geven of hen kunnen aanbevelen aan organisatoren. Het sturen van de online feedbackformulieren gebeurt momenteel handmatig, maar we zullen in 2025–2028 een geautomatiseerd systeem bouwen dat schrijver en organisator de kans geeft feedback te geven.

“Het was mede dankzij jullie inzet echt een geslaagde studiedag.”

— Een organisator

Voortzetting Driemaal groep 3 Schrijverstournee

De Driemaal groep 3 Schrijverstournee is een leesbevorderingstraject voor leerlingen van groep 3, door ons opgezet i.s.m. Stichting Lezen/het Tante Anne fonds. In deze tournee ontvangen leerlingen drie verschillende schrijvers/illustratoren verspreid over het schooljaar. Elk bezoek heeft zijn eigen leerdoel. Bij het eerste bezoek ontmoeten de kinderen een illustrator van een prentenboek. Daarmee stimuleren we het blijven voorlezen op school en op kinderboeken vanuit de beeldende kant. Bij het tweede bezoek komt een schrijver van langere voorleesverhalen, die voor de leerlingen nog te moeilijk zijn om zelf te lezen maar waarvan ze genieten als ze worden voorgelezen. Doel is het creëren en verdiepen van literair begrip en het leren concentreren op en genieten van een langer voorleesverhaal. De derde schrijver maakt boeken die leerlingen (al snel) zelf kunnen lezen. Met dit schrijversbezoek stimuleren we leerlingen om met plezier leeskilometers te maken. Voor elke periode stelden we een speciale poule literaire makers samen. Bijzonder aan deze campagne is de extra ondersteuning die we bieden. We informeerden de deelnemers uitgebreid in een webinar voor de organisatoren (leesconsulenten van bibliotheken, coördinatoren en docenten van de basisscholen) en een webinar voor de auteurs. Deze webinars hadden een introductie-, inhoudelijk-, logistiek- en promotieonderdeel, om de partijen zo goed mogelijk te informeren. Bovendien gaven we extra voorbereidingstips en boekentips die bij de doelgroep passen.

In schooljaar 2023-2024 liep de tweede editie met 18 trajecten; najaar 2024 startte de derde editie met 17 trajecten. Aan elk traject nemen meestal meerdere scholen deel. De campagne wordt financieel ondersteund door het Tante Anne Fonds. Zij nemen de helft van de kosten van de schrijversbezoeken over.

Speerpunt 2: Vergroten van de zichtbaarheid van literatuur en schrijvers in het maatschappelijke discours

Bereiken van nieuwe doelgroepen: Schrijvers over Thema's

Met Schrijvers over Thema's benaderen we een voor ons nieuwe doelgroep om schrijversbezoeken te organiseren, namelijk bedrijven en (publieke) instellingen. Het doel is om schrijvers mee te laten denken en praten over kwesties als diversiteit en inclusie, sociale ongelijkheid, duurzaamheid en andere lastige thema's. Een schrijver heeft vaak een originele en goed onderbouwde kijk op een thema, omdat in het schrijven een thema van alle kanten wordt onderzocht.

Na een aantal jaar bouwen aan Schrijvers over Thema's is dit beleidsproject ingebed in de organisatie. Door de thema's waarvoor een schrijver uit te nodigen is te specificeren, dus het thema ongelijkheid onder te verdelen in onderwerpen als diversiteit en inclusie, sociale ongelijkheid, klimaat, et cetera, is het bedrijven duidelijker geworden wat een schrijversbezoek concreet kan betekenen voor hun bedrijfsvoering. In 2024 hebben wij het thema diversiteit en inclusie extra onder de aandacht gebracht. Dit heeft geresulteerd in 89 bezoeken bij verschillende bedrijven en instellingen. In het bedrijf Nextens is bijvoorbeeld een bijeenkomst over diversiteit en inclusie georganiseerd met de schrijver Haroon Ali. Hier hebben wij beelden van gemaakt om te kunnen gebruiken voor de promotie van Schrijvers over Thema's. Ook werken wij in Rotterdam en Amsterdam samen met de bibliotheek. Bedrijven en instellingen die zalen huren bij de bibliotheek krijgen als optie voor extra's het boeken van een schrijversbezoek via de Schrijverscentrale. In 2024 was het eerste bezoek in deze opzet, toevallig weer met Haroon Ali, op een netwerkdag van Rijnmond Dokters voor praktijkondersteuners bij huisartsen.

Dilara Bilgiç, auteur van het boek “De gelabelde” gaf bij de Headfirst Group een lezing over de invloed van labels op het leven van mensen. Thomas ten Veldhuijs, senior Legal Counsel bij Headfirst Group was blij met de lezing en reageerde als volgt: “In het kader van Diversity Week wilden we graag extra aandacht besteden aan D&I in de organisatie. Dilara had een sterk verhaal, ze is een goede spreekster en na afloop van de lezing was er een heel interactief gesprek met de zaal. We vonden het een succes om een schrijver uit te nodigen om meer bewustwording rondom het thema te creëren.”

Door de lezing van Dilara Bilgiç hebben wij contact gelegd met de SER, die in oktober de Diversity Week organiseert. Wij zijn aan het inventariseren of wij in 2025, samen met Colourful People en een goede selectie aan schrijvers, het openingsprogramma van de Diversity week kunnen invullen.

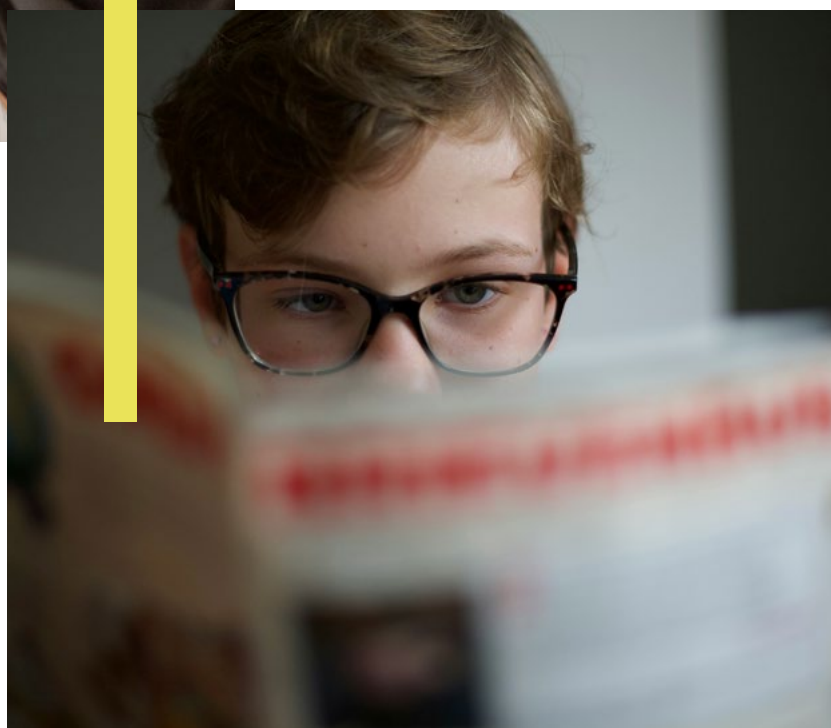
Speerpunt 3: Verder integreren in beleid en organisatie van de Governance Cultuur Code, Code Diversiteit & Inclusie, Fair Practice Code

De codes Governance Cultuur Code, Code Diversiteit & inclusie en de Fair Practice Code zijn intussen zodanig in ons beleid en dagelijks werk geïntegreerd dat ze – om dubbelingen in de tekst te voorkomen – zijn opgenomen bij de hoofdstukken en paragrafen waar ze bij horen.

Speerpunt 4: Vergroten van de eigen zicht- en vindbaarheid

In Hoofdstuk 5 Communicatie & samenwerking, staan onze inspanningen en resultaten rondom speerpunt “Vergroten van de eigen zicht- en vindbaarheid”.

4

Overig beleid en projecten

Extra OCW-budget/Met projecten vooruitlopen op 2025-2028

Vanuit het ministerie van Onderwijs, Cultuur & Wetenschap (OCW) ontvingen wij extra projectsubsidie van € 176.851. Dit budget gebruiken we voor projecten waarmee we vooruitlopen op de voorgenomen beleidspeerpunten van 2025-2028. Het gaat om aanbod realiseren en markten zoeken voor onze nieuwe focusdoelgroepen mbo, NT1-/NT2-onderwijs voor volwassenen en VO-bezoeken in andere vakken dan Nederland. Om de groei in aanvragen en projecten te kunnen opvangen is een extra bemiddelaar en een nieuw te bouwen klantrelatiesoftwareprogramma onderdeel van de aanvraag. Was het budget aanvankelijk aangevraagd over de jaren 2023-2024, is het wegens een late beschikking overgeheveld naar 2024-2025. In 2024 is € 73.560 van het budget besteed aan onderstaande ontwikkelingen (Zie [hoofdstuk 9 financiën](#) voor specificatie verdeling budget).

Extra bemiddelaar

We hebben in januari een extra bemiddelaar jeugd aangenomen (0,6667 fte), om de extra aanvragen op te kunnen vangen die we vanuit de Impulsregeling Masterplan Basisvaardigheden (zie Hoofdstuk Advies en bemiddeling) verwachten.

Vervanging klantrelatiesysteem en website

We vervangen het klantrelatiesysteem en de website. Beide systemen zijn nauw met elkaar verbonden: op de website dienen organisatoren de aanvragen in voor een schrijversbezoek en in het klantrelatiesysteem worden de aanvragen vervolgens verwerkt en de contracten en facturen opgemaakt. Voorheen waren de systemen ondergebracht bij twee verschillende bedrijven, waardoor de koppeling tussen de systemen storingsgevoelig is. We hebben nu gekozen om één partij (Clickhere) het nieuwe klantrelatiesysteem en de nieuwe website te laten ontwikkelen, zodat het klantrelatiesysteem en de site naadloos met elkaar kunnen communiceren. Onze websitebeheerder Clickhere heeft in die rol ervaring opgebouwd met onze processen.

Het nieuwe klantrelatiesysteem wordt vanaf de grond opgebouwd, geheel afgestemd op de werkwijze van de Schrijverscentrale. Voor de vervanging van de website vormt de bestaande site de blauwdruk; de huisstijl en de bestaande elementen en teksten op de site worden als basis gebruikt. De grootste technische verandering zit aan de achterkant, waar het Content Management Systeem wordt vervangen, zodat we als Schrijverscentrale meer mogelijkheden hebben om de website zelf bij te werken. Aan de voorkant is het ons belangrijkste doel om het boeken van een literaire maker te vereenvoudigen (verbeteren van de klantenreis) en de bezoeker van de website nog meer te inspireren om een schrijversbezoek aan te vragen. Met het nieuwe klantrelatiesysteem verwachten we het boekingsproces beter en efficiënter te kunnen maken en de boekingsgegevens beter te kunnen analyseren voor kwaliteits- en marketingdoeleinden.

In 2024 zijn de voorbereidingen gestart. De eerste onderdelen zijn uitgewerkt, gebouwd en getest. We verwachten dat in de loop van 2025 het klantrelatiesysteem en de website gelijktijdig worden vervangen.

Nieuwe doelgroepen

De Schrijverscentrale wil zich de komende jaren blijven ontwikkelen tot een instelling die echt in alle haarvaten van de samenleving schrijversbezoeken verzorgt. De afgelopen jaren heeft de Schrijverscentrale stappen gezet om haar aanbod te verbreden met het aantrekken van nieuwe soorten schrijvers, zoals Spoken Word-artiesten en Stripmakers (Graphic Novelists). Nu willen we onze doelgroepen verder verbreden. Met onderstaande projecten richten we ons op doelgroepen die een stevige impuls leesmotivatie kunnen gebruiken.

Interventie-Leesmotivatie: Laaggeletterden (NT1) en nieuwe Nederlanders (NT2)

In 2024 is de Schrijverscentrale voortvarend van start gegaan met het ontwikkelen van schrijversbezoeken voor onze nieuwe focus-doelgroep laaggeletterden (NT1) en nieuwe Nederlanders (NT2). Een belangrijk samenwerkingsverband is met de vakgroep NT2 van de VU. Zij zetten interventies in om NT2-studenten te motiveren ook buiten lestijd actief bezig te zijn met taal en lezen en onderzoeken de interventies op effect. Twee van hun zes interventies hebben we samen ontwikkeld en behelzen schrijversbezoeken. De interventies samen noemen we Interventie Leesmotivatie. Deze interventies draaien om verhalen. Een schrijver gaat bijvoorbeeld drie keer op bezoek bij een groep NT2-studenten over een periode van negen weken. Tijdens deze bezoeken worden literaire verhalen gelezen en besproken, hetzij in het Nederlands, hetzij tweetalig. De eerste interventies vinden in het voorjaar van 2025 plaats. Er worden bij deze interventies effectmetingen gedaan door de VU.

Voor de interventies met schrijversbezoeken werken we ook samen met de sociale werkgevers Zaffier en IBN (die zowel NT1- als NT2-leerders onder hun hoede hebben) en met de Dienst Justitiële Inrichtingen (waar veel gedetineerden een lage taalvaardigheid hebben). Achterliggende gedachte is dat een schrijversbezoek invloed heeft op het plezier in taal, denken over taal en lezen én een positieve invloed heeft op het burgerschap. Ook bij deze interventies vinden de eerste bezoeken plaats in het voorjaar van 2025 en wederom verzorgt de VU effectmetingen, zodat wij weten wat wel en wat niet werkt.

De VU en de Schrijverscentrale hebben een samenwerkingsovereenkomst gesloten en beide instellingen werven externe financiering voor het onderzoek naar de interventies met schrijversbezoeken. De Dienst Justitiële Inrichtingen heeft een bedrag van € 32.500 vrijgemaakt, waarmee in 2025 en 2026 elke penitentiaire inrichting een schrijversbezoek kan boeken.

Ook hebben wij in 2024, in samenwerking met NBD-Biblion, door het bedrijf Route Circulair een onderzoek laten doen naar de behoefte van bedrijven die worstelen met de taalvaardigheid van hun medewerkers, om de Interventie-Leesmotivatie in hun bedrijfsvoering op te nemen en zo de drempel tot het volgen van taalonderwijs te verlagen. NBD-Biblion levert hierbij de 'BieBox', een kast gemaakt van afgedankte bibliotheekboeken met daarin een selectie aan bibliotheekboeken die courant zijn, maar waarvoor geen plaats is in de bibliotheek. Medewerkers kunnen deze boeken meenemen en hoeven ze niet terug te brengen. Route Circulair heeft voor ons onderzocht of er behoefte is in bedrijven aan een dergelijke interventie en heeft geïnventariseerd in welke branches veel laaggeletterdheid is onder medewerkers. Uit het onderzoek kwamen een aantal branches naar voren, zoals bijvoorbeeld de huisvuilophaalbranche en de Post. Ook bleek dat bedrijven graag de taalvaardigheid van hun medewerkers willen stimuleren, maar niet weten hoe. Wij hebben nu een lijst met contacten van bedrijven. De komende beleidsperiode gaan wij aan de hand van dit onderzoek deze contacten benaderen en aan de slag onder het motto: als je de taal in je bedrijf wil verbeteren, moet je zorgen dat er taal in je bedrijf is.

Themagericht aanbod in vakoverstijgende onderwijs

Binnen het Voortgezet Onderwijs willen we literatuur (ook) aanbieden bij andere vakken dan Nederlands. Daarom bieden we thematische bezoeken aan – waarbij een auteur bijvoorbeeld vertelt over research of het boekthema dat aansluit bij de onderwerpen van dat vak (al dan niet in samenwerking met de sectie Nederlands). In 2024 hebben we de samenwerking met Maand van de Geschiedenis voortgezet en geïntensiveerd. Onder de noemer Geschiedenis-schrijver in de les stimuleren we bezoeken van schrijvers van historische boeken (fictie) of literaire non-fictie over geschiedenis bij het vak Geschiedenis of Mens en maatschappij op het voortgezet onderwijs.

De Maand van de Geschiedenis heeft een video gemaakt van een schoolbezoek van schrijver Astrid Sy. We maakten een campagnepagina, plaatsten auteurstips op social media, stuurden mailingen aan ons organisatorenbestand en zijn opgenomen in een mailing van de Maand van de Geschiedenis. Daarnaast hebben we twee keer op een informatiemarkt gestaan van VGN Kleio, de vakorganisatie van geschiedenisdocenten, waar we mailadressen verzamelden van geïnteresseerde geschiedenisdocenten. Eind 2024 startte de beleidsmedewerker met een onderzoekje onder historische auteurs en docenten: wat voor bezoeken kunnen historische auteurs geven tijdens de geschiedenisles? Waar hebben docenten behoefte aan? Ligt samenwerking tussen de secties Geschiedenis en Nederlands voor de hand en is dat in de praktijk haalbaar?

Tegelijk met de campagne Geschiedenis-schrijver in de les liep de campagne 80 jaar vrijheid. Deze campagne voor bezoeken van schrijvers die over de Tweede Wereldoorlog schrijven is ook toegankelijk voor middelbare scholen en is erg succesvol. (Zie [hoofdstuk 2 Advies en bemiddeling](#)).

Nieuwe focus-doelgroep mbo

In 2024 zijn de voorbereidingen getroffen om het aantal schrijversbezoeken binnen het mbo te verhogen. Er is gesproken met schrijvers, docenten en onze collega's bij Stichting Lezen. Vanuit deze eerste kennismakingen zijn twee schrijversbezoeken voortgekomen. In totaal waren er 84 bezoeken aan de doelgroep mbo in 2024. De werkzaamheden binnen dit project worden in 2025 verder uitgebouwd, nu de betrokken medewerker terug is van zwangerschapsverlof.

Andere projecten

Klachtenprotocol

Een van de gesuggereerde verbeterpunten in het klanttevredenheidsonderzoek (DUO Onderwijsonderzoek, 2023) was het opstellen van een duidelijk klachtenprotocol. Hoewel we niet veel klachten ontvangen, is het fijn als de mensen met een klacht weten hoe we deze afhandelen. Afgelopen jaar hebben we dit klachtenprotocol opgesteld en de medewerkers geïnstrueerd over de klachtafhandeling.

Subsidieaanvragen voor nieuwe campagnes

De Schrijverscentrale heeft ook gewerkt aan subsidieaanvragen voor nieuwe campagnes voor komende jaren.

Literair vertalers

Tot nu toe bemiddelden we mondjesmaat optredens van literair vertalers: zo hebben we een literair vertaler opgenomen in de poule van Literatour en bemiddelden we meerdere jaren voor de campagne Vertalersgeluk. In 2024 onderzochten we samen met het Nederlands Letterenfonds de verschillende mogelijkheden om vertaalde literatuur en het literaire vertalersvak meer onder de aandacht brengen. Het Nederlands Letterenfonds stelde budget beschikbaar voor het uitrollen van dit project.

RomanReuzen-tournee

We werkten mee aan de ontwikkeling van de RomanReuzen-tournee, speciaal voor bovenbouw havo/vwo en mbo. Journalist Frénk van der Linden ontwikkelde het idee naar aanleiding van zijn RomanReuzen-podcast. De tournee zal bestaan uit 52 bezoeken in schooljaar 2025-2026, waarbij leerlingen de literaire auteur interviewen onder leiding van een ervaren moderator, zoals bijvoorbeeld journalist Frénk van der Linden. Door deze speciale manier van voorbereiden verwachten we dat de leerlingen meer betrokken zullen zijn, waardoor het schrijversbezoek nog meer impact krijgt. Het Nederlands Letterenfonds heeft reeds subsidie aan RomanReuzen toegezegd voor deze tournee, waarmee we een deel van de auteurskosten kunnen dekken voor de organisatoren.

5

Communicatie en samenwerking

Communicatie

Vanuit de missie van de Schrijverscentrale gaf de afdeling Communicatie aandacht aan campagnes en projecten rondom schrijversbezoeken. Ook is gewerkt aan de gebruiksvriendelijkheid van de website voor organisatoren en schrijvers.

De afdeling verwelkomde in 2024 een derde collega: de projectcoördinator van Schrijvers over Thema's, laaggeletterden en nieuwe Nederlanders heeft zich bij de afdeling gevoegd. In deze projecten heeft ze veel communicatietaken, zoals het benaderen van de doelgroepen via mailings en social mediaberichten, waardoor de aansluiting bij de afdeling logisch is.

De Schrijverscentrale is erop alert dat haar uitingen inclusiviteit uitstralen. Bij het samenstellen van poules literaire makers en van inspiratielijsten voor een thema of campagne is diversiteit altijd een drijfveer.

Website

Het afgelopen jaar stond in het teken van de voorbereidingen voor de overgang naar de nieuwe website in 2025 (zie [Hoofdstuk 4 Overig beleid en projecten](#)). Intussen ontwikkelden we de huidige site ook door: we publiceerden een nieuw activiteitenblok op de profielpagina's van de literaire makers (zie [Hoofdstuk 3 Innovatie en ontwikkeling](#)) en deden aanpassingen aan het aanvraagproces (zie [Hoofdstuk 2 Advies en bemiddeling](#)). Na de recordcijfers van 2023 zijn de websitebezoeken iets teruggelopen, maar wel nog steeds duidelijk hoger dan de jaren daarvoor.

Totaal aantal bezoeken: 220.153

Totaal aantal bezoekers: 166.368

Google Ads

De samenwerking met INTK is voortgezet. Als non-profitorganisatie krijgt de Schrijverscentrale ruimte om gratis te adverteren via Google Ads (tot maximaal 10.000 Amerikaanse dollar per maand). Deze advertenties worden opgesteld door INTK, een bedrijf dat gespecialiseerd is in het beheer en onderhoud van Google Ads voor de culturele sector.

Podcastscampagne

In het najaar heeft de Schrijverscentrale enkele afleveringen gesponsord van de podcasts *BoekenFM* (4 afleveringen) en *Betrouwbare Bronnen* (2 afleveringen). In de berichten is stilgestaan bij de missie van de Schrijverscentrale en de redenen om een schrijver uit te nodigen voor een bezoek. Speciale aandacht was er voor de (nieuwe) focusdoelgroepen voor de nieuwe beleidsperiode 2025-2028: mbo-studenten, laaggeletterden, nieuwe Nederlanders, vakoverstijgende bezoeken (bij andere vakken dan Nederlands, zoals geschiedenis) en bedrijven, overheden en maatschappelijke organisaties.

Het totaalbereik van de berichten stond begin januari 2025 op 70.758 impressies en zal naar verwachting nog stijgen aangezien de berichten vast in de aflevering blijven staan.

Met deze sponsorberichten willen we nieuwe potentiële klanten kennis laten maken de Schrij-

verscentrale en deze podcasts geven ons de mogelijkheid om gericht boekenliefhebbers te benaderen met onze boodschap.

Mailings

In april 2024 zijn we overgestapt van mailingsysteem Brevo naar Laposta. Zowel het maken van mailings als het bijhouden van verzendlijsten is in Laposta gebruiksvriendelijker, waardoor de mailings effectiever ingezet kunnen worden. Ontvangers die zich afmelden voor een mailing kunnen bij Laposta aangeven waarom zij zich afmelden. We merken nu dat mensen zich vooral afmelden vanwege een verandering in hun carrière.

We hebben een groei van ca. 1.500 relaties gezien in ons mailingsysteem, waardoor het totaal-aantal contacten op ruim 14.000 komt. De groei zit deels bij de auteurs, die we bij hun inschrijving aan het mailingsbestand toevoegen (zoals aangegeven in de Auteursvoorwaarden), maar we zien ook dat steeds meer organisatoren zich online aanmelden voor de nieuwsbrief.

De acceptatieratio van onze mailings varieert tussen 80% en 100%. Of de mailing daadwerkelijk wordt geopend, varieert aanzienlijk meer. De algemene mailings die naar organistoren worden gestuurd, hebben een openratio van tussen de 15% en 35%, terwijl de algemene mailings naar auteurs een openratio tussen de 65% en 75% hebben. Mailings die naar een gerichte groep worden verstuurd, zoals deelnemers aan de Driemaal groep 3 Schrijverstournee of deelnemers aan de Spreekkunstacademie hebben meestal een openratio van 100%.

Beurzen en evenementen

Ook dit jaar heeft de Schrijverscentrale zich goed laten zien op beurzen en evenementen. We stonden er soms in het kader van een campagne, project of nieuwe doelgroep (zie [Hoofdstuk 4 Overig beleid en projecten, paragraaf Nieuwe doelgroepen](#)). Op Lezen Centraal (stichting Lezen), het Pabo-congres en de Dag van het Literatuuronderwijs (Passionate Bulkboek) promootten we de schrijversbezoeken en de Schrijverscentrale in het algemeen.

Promotiemateriaal

Omdat we steeds vaker te vinden zijn op beurzen en evenementen, hebben we ons promotiemateriaal uitgebreid. We hebben nu een boekenlegger met een illustratie van Dido Drachman, een illustrator in ons bestand. Voor het 175.000ste bezoek hebben we een sticker laten maken. Beide nemen we mee naar evenementen en stands, waar ze gretig aftrek vinden.

Andere samenwerkingsverbanden

Literatuur Vlaanderen

De Schrijverscentrale en Literatuur Vlaanderen werken samen om schrijversbezoeken in Nederland en Vlaanderen te stimuleren, ook over de grens! We hebben dit jaar een overeenkomst gesloten om de samenwerking te versterken. Daardoor is het gemakkelijk om een Vlaamse schrijver in Nederland uit te nodigen, en een Nederlandse schrijver in Vlaanderen.

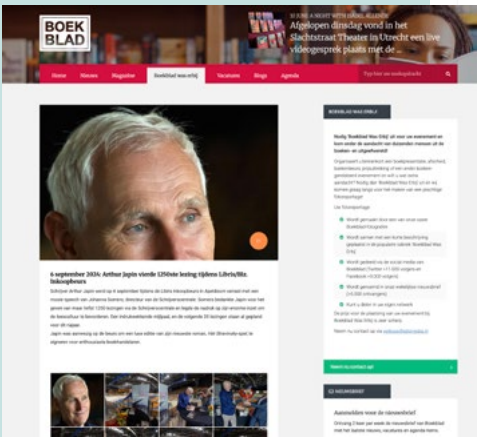
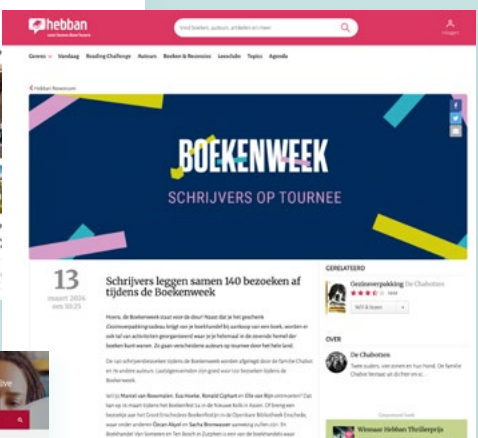
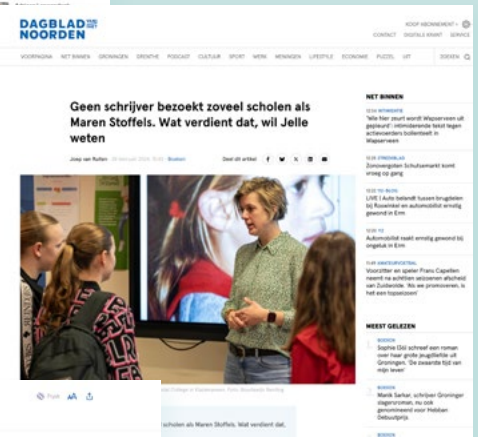
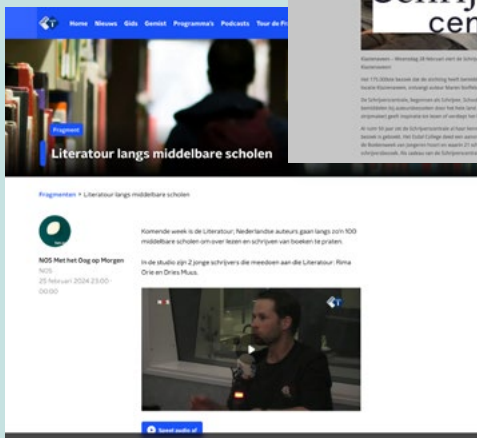
Leescoalitie

De Leescoalitie, waar de Schrijverscentrale onderdeel van uitmaakt, is een langlopende bewustwordingscampagne gestart onder de slogan Wie leest heeft een goed verhaal. De gedachte erachter is dat lezen je veel kan brengen: het kan je laten groeien, avonturen beleven en je lessen over het leven leren. De campagne loopt vanaf eind november en blijft een aantal jaar lopen. Jaarlijks krijgt de campagne een nieuwe impuls met nieuw materiaal.

Overzicht samenwerkingspartners

Organisatie	Samenwerking
Ministerie OCW	Basis Infrastructuur Projectsubsidie leesbevordering
Nederlands Letterenfonds	Boek een dichter/Poëzieweek: subsidie 80 jaar vrijheid: subsidie Literaire vertalers: subsidie Spreekkunstacademie: subsidie voor trainingen voor auteurs Overleg Kinderboekenambassadeur Structureel overleg
Stichting Lezen	Boekenweek van Jongeren/Literatour Driemaal groep 3 Schrijverstournee (Tante Anne fonds) Overleg Kinderboekenambassadeur Mini-Ketentafel Structureel overleg
Kunst van Lezen / de Bibliotheek op School (dBOS)	Impulsregeling Masterplan Basisvaardigheden
De Schoolschrijver	Mini-Ketentafel, Structureel overleg
Platform Acct	Ketentafel Letteren
Fonds Bijzondere Journalistieke Projecten	Mini-Ketentafel, Structureel overleg
Poëzietafel	Boek een dichter-kortingsactie Dichter des Vaderlands
CPNB	Vaste tourneepartner voor de campagne-auteurs: Boekenweek: Familie Chabot (geschenk en poëziebundel), Kinderboekenweek: Pieter Koolwijk (geschenk), Noëlle Smit (Prentenboek), Heel Nederland leest: Tommy Wieringa, Nederland Leest junior: Emiel de Wild Boekenweek van Jongeren en Literatour Overleg Kinderboekenambassadeur Structureel overleg
Nationaal Comité 4 en 5 mei	80 jaar vrijheid
De Versterking	Literatour
Fonds 21	Literatour
VU, vakgroep NT2	Interventie Leesmotivatie
Zaffier	Interventie Leesmotivatie
IBN	Interventie Leesmotivatie
Route Circulaire	Interventie Leesmotivatie
NBD-Biblion	Interventie Leesmotivatie
Maand van de Geschiedenis	Geschiedenis-schrijver in de les
Koninklijke Bibliotheek (KB)	Poëzietafel
INTK	Google Ads
Literatuur Vlaanderen	Schrijversbezoeken over de grens
Leescoalitie	Mediacampagne Wie leest heeft een goed verhaal Structureel overleg
Colourful People	Overgang naar RvT-model en instellen ALM, Diversity Day
Auteursbond	Nominatie voor Astrid Lindgren Memorial Award jeugdliteratuurprijs Ketentafel literaire festivals en literair-educatieve instellingen
Mores.online	Onafhankelijk meldpunt ongewenste omgangsvormen voor de literaire makers
Passionate Bulkboek	Bemiddelingen voor Dag van het Literatuuronderwijs, Dag van Jonge Jury en de campagne Er was eens.
Stichting Samenleving en Kunst	Advies en bemiddeling bij meerdere edities van Stap op de Rode Loper, literatuurfestival voor bovenbouw vmbo en mbo.

De Schrijverscentrale in de media

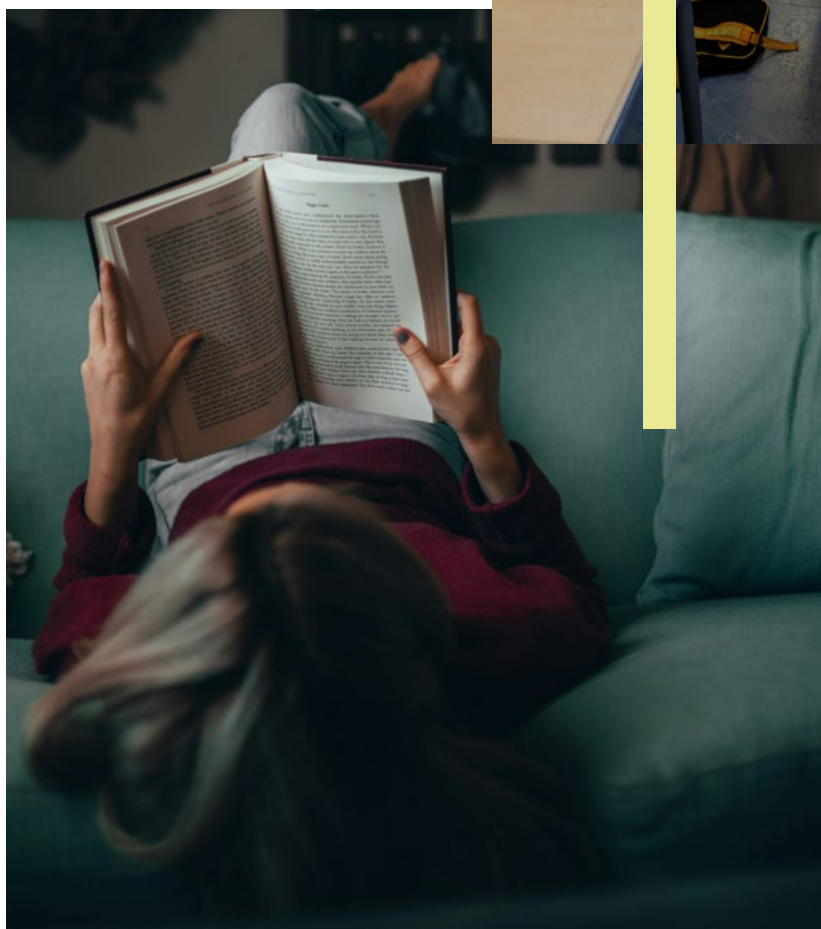

6

Prestatieverslag

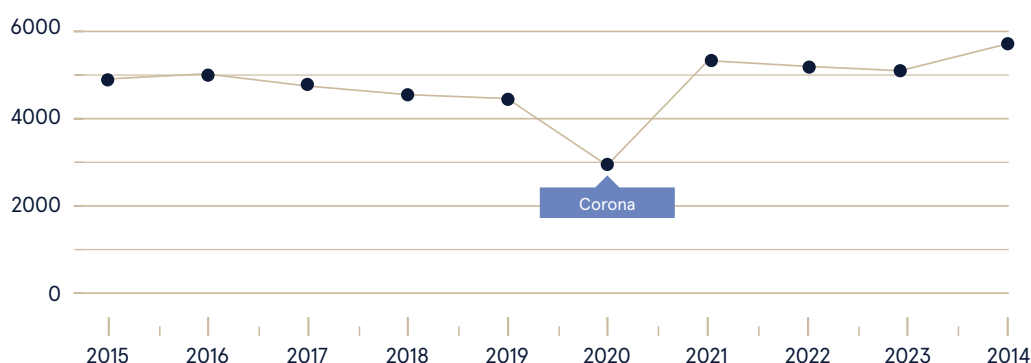
	2024	2023
Aantal contracten PO	2377	1983
Aantal contracten VMBO	815	663
Aantal contracten Havo/VWO	687	669
Aantal contracten MBO	84	89
Aantal contracten HBO/WO	142	127
Aantal contracten volwassenen	1648	1572
totaal	5753	5103

Verschillende gecontracteerde literaire makers	2024	2023
Bemiddelde literaire makers voor kinderen/jeugd	510	474
Bemiddelde literaire makers voor volwassenen	316	292
Totaal aantal bemiddelde makers	826	766
Aantal contracten van jeugdmakers	3747	3140
Aantal contracten van volwassenenmakers	2006	1963

Prestaties

Productiviteit in contracten

De Schrijverscentrale telt haar activiteiten aan de hand van het aantal succesvol afgesloten contracten. Een contract behelst – met name in de jeugdsector – vaak meerdere literaire activiteiten per dag door dezelfde auteur. Een contract kan dus drie of vier (online) lezingen voor verschillende groepen/klassen betekenen. Vaak gaat dit om een bestaande groep of klas, maar bezoeken voor meer klassen bij elkaar (60–120 leerlingen) komen ook regelmatig voor, vooral in de bovenbouw van het basisonderwijs en in het voortgezet onderwijs. Contracten zijn de weerslag van het advies- en bemiddelingsproces: ze leggen praktische details vast (zoals locatie, aantal activiteiten), financiële afspraken (zoals honorarium, reiskosten) en inhoudelijke afspraken (zoals thema van de lezing, afgesproken voorbereiding in de klassen).

De Schrijverscentrale heeft in 2024 in totaal 5.753 schrijversactiviteiten door heel het land tot stand weten te brengen. Daarmee zijn we ruim over het aantal bemiddelingen dat we ons in 2028 ten doel hadden gesteld, namelijk 5.600.

Publieksbereik

Met de activiteiten hadden we een publieksbereik van ongeveer 500.000 personen in 2024 (2023: 450.000). Dit betreft zowel kinderen, jongeren en volwassenen. Van niet alle activiteiten is precies bekend hoe groot het publiek was. Organisatoren kunnen bij hun aanvraag het verwachte aantal 'bezoekers' vermelden. Bij jeugdbezoeken wordt dit aantal ook gebruikt om het tarief te bepalen; bij bezoeken voor volwassenen speelt dit geen rol. De noodzaak om het te vermelden is daarom bij die laatste groep veel kleiner.

Spreiding over type organisator

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Totaal aantal contracten	4876	4993	4717	4515	4432	2922	5290	5154	5103	5753
Contracten bibliotheken	1913	1841	1593	1492	1447	893	1517	1622	1757	2079
voor jeugd	1143	1142	981	912	899	619	966	1163	1261	1508
voor volwassenen	770	699	612	580	548	274	551	459	496	571
Contracten boekwinkels	614	534	431	317	349	129	482	305	300	327
voor jeugd	157	139	176	110	120	59	140	102	84	102
voor volwassenen	457	395	255	207	229	70	342	203	216	225
Contracten scholen	1131	1272	1362	1342	1224	1137	1638	1740	1787	1969
voor jeugd	966	1047	1204	1197	1068	1050	1475	1317	1338	1749
voor volwassenen	165	225	158	145	156	87	163	423	449	220
Contracten overige organisaties	1209	1346	1331	1364	1412	763	1653	1487	1259	1378
voor jeugd + volwassenen	1209	1346	1331	1364	1412	763	1653	1487	1259	1378

Alle typen organisatoren hebben in 2024 meer activiteiten georganiseerd. De grootste stijging zien we bij bibliotheken en scholen voor jeugd (19,6% resp. 30,7% stijging). De enige daling is bij scholen voor volwassenen publiek, hoewel we met 220 activiteiten wel hoger scoren dan de meeste jaren voor Corona. Juist de aantallen in 2022 en 2023 zijn uitzonderlijk, waarschijnlijk veroorzaakt door de Corona-steunpakketten in die jaren.

Spreiding over de doelgroepen

In het Prestatieverslag (zie [Hoofdstuk 6](#)) is de verdeling over de verschillende doelgroepen, leeftijdsgroepen en schoolgroepen te raadplegen. Een overzicht met een verdeling over de leerjaren van schrijversbezoeken in het onderwijs wordt op verzoek verstrekt. De verhouding tussen het aantal boekingen van jeugdauteurs en auteurs voor volwassenen lag op 65,1 % jeugd en 34,9 % volwassenen (2023: 61,5 % - 38,5 %). Dat jeugd nog meer gegroeid is, is te verklaren door de Impulsregeling Masterplan Basisvaardigheden.

Bijna alle doelgroepen zijn toegenomen. De grootste groei zien we bij doelgroepen primair onderwijs (groei van 19,9%) en vmbo (groei van 22,9%). Zij profiteerden van de Impulsregeling Masterplan Basisvaardigheden. De doelgroepen havo/vwo en hbo/wo blijven in de loop van enkele jaren redelijk constant. Mbo is weliswaar licht gedaald, maar kijken we naar de langere periode, dan is sprake van een duidelijke groei. De daling van de afgelopen jaren bij het volwassen publiek is niet alleen gestopt, maar zelfs omgebogen naar groei, hoewel nog niet helemaal op het niveau van voor corona of de jaren met de Corona-steunpakketten.

Geografische spreiding

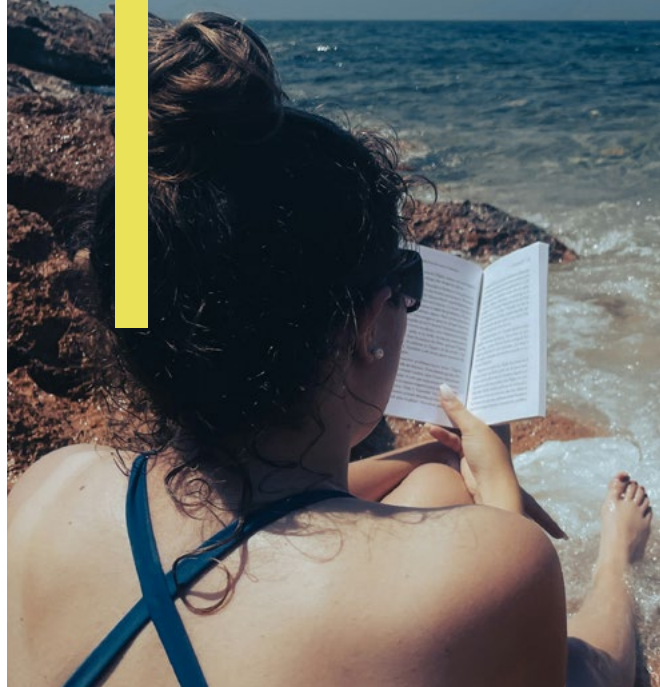
Land/Provincie	Aantal
Drenthe	170
Flevoland	118
Friesland	223
Gelderland	627
Groningen	227
Limburg	211
Noord-Brabant	644
Noord-Holland	1018
Overijssel	395
Utrecht	514
Zeeland	114
Zuid-Holland	1454
Nederlandse Antillen	9
België	18
Duitsland	4
Luxemburg	2
Verenigde Staten	5

De Schrijverscentrale heeft een landelijk bereik. In bovenstaand schema is de provincie van de organisator weergegeven. Bij landelijke en online activiteiten is het publiek meestal ook uit andere provincies afkomstig. De activiteiten in het buitenland betreffen bijvoorbeeld (online) bezoeken aan Nederlandse scholen in het buitenland en een ambassade. De grootste relatieve groei ten opzichte van 2023 zien we in de provincies Limburg, Groningen en Friesland. Het is normaal dat de aantallen per provincie per jaar fluctueren.

Aantal verschillende makers

Trots zijn we doordat we beduidend meer verschillende makers hebben bemiddeld, namelijk 60 meer dan in het toen ook al recordjaar 2023. Er hebben dus meer literaire makers kunnen profiteren van de groei in activiteiten. Waar we in het afgelopen decennium tussen de 700 en 800 verschillende makers contracteerden, zorgden we er nu voor dat maar liefst 826 makers konden optreden voor publiek.

8

Organisatie

Team (Fair Practice, Diversiteit en Inclusie)

Het team van de Schrijverscentrale bestond in 2024 uit veertien medewerkers: directeur (vanaf oktober directeur-bestuurder), administrateur, beleidsmedewerker/coördinator projecten, twee communicatiemedewerkers, een projectcoördinator Schrijvers over Thema's/NT1-NT2 en acht adviseurs/bemiddelaars, onderverdeeld in specialisten voor de jeugdsector, voortgezet onderwijs en voor de volwassenensector (11,547 fte). Een aantal bemiddelaars heeft daarnaast taken op het gebied van ICT en beleidsprojecten. De Schrijverscentrale heeft in 2024 geen freelancers hoeven inzetten. In 2024 zijn we gestart met een mooi divers team, qua leeftijd, gender en culturele achtergrond.

Begin van het jaar startten twee nieuwe adviseurs/bemiddelaars: een vervanger voor een vertrokken bemiddelaar volwassenen en een extra bemiddelaar voortgezet onderwijs, om de verwachte drukte rondom de Impulsmaatregel Masterplan Basisvaardigheden op te vangen. Deze extra medewerker is gefinancierd vanuit de projectsubsidie van OCW (zie Hoofdstuk 4 Overig beleid en projecten). Daarnaast hebben we twee tijdelijke krachten aangetrokken vanwege (deels overlappend) zwangerschaps- en ouderschapsverloven van drie bemiddelaars jeugd.

Waar de werkdruk in 2023 niet te hoog was, was dat in 2024 anders door het hoge aantal aanvragen (met name vanwege de Impulsregeling Masterplan Basisvaardigheden). Ondanks de opschaling in fte was er in bepaalde periodes sprake van een hoge werkdruk, veroorzaakt door onvoorspelbare aanvragenpieken. In combinatie met het moeten inwerken van vier medewerkers heeft dit ervoor gezorgd dat een bemiddelaar in het voorjaar een tijdje is uitgevallen. Een andere medewerker viel uit door een niet-werk gerelateerde ziekte.

Maatregelen die we in 2024 namen om de werkdruk te op te vangen:

- » Bovenop de extra medewerker zijn meer personeelsuren ingezet, zowel tijdelijk als permanent.
- » We pasten het aanvraagproces aan (zie [Hoofdstuk 2 Advies en bemiddeling](#))
- » We communiceerden zo goed mogelijk met organisatoren over de drukte, zodat die rekening konden houden met een realistische planning.
- » In december wisselden bemiddelaars in een speciaal teamoverleg tips uit over efficiënte werkwijze.
- » Op termijn verwachten we dat nieuwe klantrelatieprogramma het boekingsproces efficiënter en dus minder bewerkelijk wordt (zie Hoofdstuk 4 Overig beleid en projecten).

In 2025 zijn alle vaste jeugdbemiddelaars weer volledig aan het werk waardoor meer stabiliteit wordt verwacht. Om de werkdruk van de medewerkers beter te borgen, nemen we in 2025 nog een extra bemiddelaar met specialisatie jeugd aan voor 20 uur per week. Omdat de Impulsregeling Masterplan Basisvaardigheden tot en met 2026 loopt, met uitloop naar 2027, kan het zijn dat de uitbreiding van medewerkers op de jeugdafdeling permanent wordt. Het is echter ook mogelijk dat na afloop van deze regeling het aantal aanvragen voor schrijversbezoeken weer daalt.

De Schrijverscentrale volgt de loonontwikkeling van de CAO Rijk, heeft een eigen arbeidsvoorwaardenreglement en een individueel opleidingsbudget van € 1.000 per medewerker per jaar. De Schrijverscentrale heeft een externe vertrouwenspersoon voor de medewerkers.

Drie medewerkers hebben gebruik gemaakt van (een deel van) hun opleidingsbudget. Gevolgde cursussen waren op gebied van persoonlijke ontwikkeling, mediation op de werkvloer en community management. De andere medewerkers nemen hun budget mee naar 2025.

De tone of voice binnen de Schrijverscentrale is inclusief en bij moeilijke onderwerpen wordt er open overlegd, waarbij de mening van eenieder serieus wordt genomen en men naar elkaar luistert. Zo is er gezamenlijk, onder leiding van de externe vertrouwenspersoon, overlegd over de normen en waarden voor het opstellen van een Code of Conduct. Deze is eind 2024 vastgesteld.

De directeur-bestuurder voert jaarlijks een functioneringsgesprek met de medewerkers om vinger aan te pols te houden met betrekking tot de voortgang van de werkzaamheden en het welbevinden van de medewerkers. Daarnaast overlegt het hele team twee keer per maand, waarvan één overleg over de dagelijks gang van zaken en één thema-overleg, dat twee doelen heeft: informatievoorziening aan de medewerkers en informatie ophalen bij de medewerkers, om afgewogen beleidsbeslissingen te kunnen nemen waarbij eenieders stem gehoord wordt. De verschillende teams overleggen ook regelmatig. Daarnaast voert de directeur-bestuurder een opendeuren-beleid, waarbij iedereen kan binnenlopen met vragen en opmerkingen. Hier wordt gretig gebruik van gemaakt. Dit zorgt ervoor dat de lijntjes kort zijn.

De Literaire makers (Fair Practice)

Naast ons team, de Raad van Toezicht en de Adviesraad Literaire makers hebben wij natuurlijk enorm veel literaire makers die via ons op pad gaan en op allerlei plekken komen. Wij zorgen bij het boeken van de schrijversbezoeken dat er een eerlijk honorarium wordt betaald en de reiskosten worden vergoed (zie [Hoofdstuk 2 Advies en bemiddeling](#)). Ook vinden wij het belangrijk dat onze literaire makers ergens terecht kunnen, als er iets ongepasts of grensoverschrijdend gebeurt tijdens een bezoek. Daarom hebben wij ons voor de literaire makers aangesloten bij Mores. Het afgelopen jaar hebben wij kennisgemaakt met het nieuwe bestuur en directie van Mores. Nu de bedrijfsvoering van Mores in goede banen is geleid met een nieuwe directie hopen wij dat als literaire makers dit onverhoopt nodig hebben, de vertrouwenspersonen van Mores hen goed kunnen bijstaan. De literaire makers kunnen natuurlijk ook altijd bij het team van de Schrijverscentrale terecht als zij iets vervelends hebben meegemaakt.

Naar een Raad van Toezicht-model (Cultural Governance)

In oktober 2024 zijn we overgestapt naar een Raad van Toezicht-model met een directeur-bestuurder en hebben we een Adviesraad Literaire Makers (ALM) ingesteld om de stem van de schrijvers binnen de Schrijverscentrale te borgen zonder inbreuk te maken op de Code Cultural Governance.

Bestuur

Het bestuur vergaderde in de eerste helft van het jaar nog tweemaal. De overgang naar het nieuwe bestuursmodel was in deze bijeenkomsten het belangrijkste onderwerp. Directeur en bestuur maakten en bespraken nieuwe statuten en reglementen voor RvT, directie en de Adviesraad Literaire Makers. Ook de functieprofielen en de wervingsteksten voor de RvT-leden en -voorzitter en de ALM-leden werden besproken.

Colourful People stond de directeur en het bestuur bij in de overgang naar het nieuwe bestuursmodel en het werven van de RvT en de ALM.

Bij de bestuursvoorzitter en -leden is vastgesteld dat er geen sprake was van tegenstrijdige belangen en/of belangenverstrengeling (anders dan de mogelijke schijn van belangenverstrengeling bij de bestuursleden namens de literaire makers (zie hoofd- en nevenfuncties hieronder). Het bestuur van stichting de Schrijverscentrale verrichtte haar werkzaamheden onbezoldigd, conform de richtlijn bij een rechtspersoon met ANBI-status. De leden ontvingen vacatiegeld van € 100 per vergadering en eventuele reiskosten.

Raad van Toezicht

De formele overgang naar het RvT-model vond 4 oktober 2024 plaats. De directeur ging verder als directeur-bestuurder. Marjolein Moorman is aangesteld als voorzitter. De nieuwe leden van de RvT zijn Horia Boutahar, Ralph Peters, Youssef Rahman. Anne Rube (voormalig bestuursvoorzitter) en Michael Boogaardt (voormalig penningmeester) werden lid van de RvT. Zo borgden we een soepele overgang en continuïteit. De RvT is in 2024 twee keer bij elkaar gekomen, een keer voor de oprichtingsvergadering waarin de portefeuilles zijn verdeeld en de werkwijze is besproken en een keer voor de begroting van 2025.

Werkwijze

Afgesproken is dat elk jaar in december een vergadering plaatsvindt over de begroting in en april over de jaarrekening, het jaarverslag en accountantsverslag. Een auditcommissie en een remuneratiecommissie zijn geformeerd. Bovendien voert een afvaardiging van de RvT eenmaal per jaar een overleg met de Adviesraad Literaire Makers (ALM).

Samenstelling bestuur januari 2024 - 4 oktober 2024

Naam	Functie	statutair profiel	aantreden of herbenoeming	Aftreden
Michael Boogaardt	Penningmeester	Financiële expertise	17-11-2022; herbenoemd	4-10-2024 als lid toegetreden tot RvT
Anne Rube	Voorzitter	Vrij	1-7-2021	4-10-2024 als lid toegetreden tot RvT
Ronald Giphart	Lid	Schrijver volwassenen	21-03-2022	4-10-2024
Mylo Freeman	Lid	Schrijver jeugd	14-12-2020	4-10-2024

Samenstelling Raad van Toezicht vanaf 4 oktober 2024

Naam	functie	Profiel	Commissie	aantreden of herbenoeming
Marjolein Moorman	voorzitter	Overheid/politiek	Remuneratie-commissie Afvaardiging voor ALM	4-10-2024
Michael Boogaardt	Lid	Financiële achtergrond	auditcommissie	17-11-2022; herbenoemd als bestuurslid, 4-10-2024 lid RvT
Anne Rube	Lid	Bibliotheek-wereld/ Boekenvak	Vrij lid	1-7-2021, 4-10-2024 lid RvT
Ralph Peters	Lid	Politieke lobby/NT1 en NT2/financiën	Auditcommissie	4-10-2024
Youssef Rahman	Lid	Overheid/politiek	Remuneratie-commissie	4-10-2024
Horia Boutahar	Lid	Onderwijs (mbo)	Afvaardiging voor ALM	4-10-2024

Gegevens 2024 directeur, directeur-bestuurder Johanna Somers (vanaf 04-10-2024), bedragen x1

Functiegegevens	Directeur, directeur-bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2024	Directeur 01/01 t/m 03/10 Directeur-bestuurder 04/10 t/m 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	104.176
Beloningen betaalbaar op termijn	14.638
<i>Subtotaal</i>	<i>118.814</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	233.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.
Bezoldiging	118.814

Geen van de hierboven vermelde topfunctionaris(sen) noch overige functionaris(sen) heeft in 2024 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum ontvangen. De leden van het bestuur en de Raad van Toezicht ontvingen een onkostenvergoeding van minder dan € 2.100.

Hoofd- en nevenfuncties

Anne Rube

Hoofdfunctie: Anne Rube advies & uitvoering.

Nevenfunctie: RvT-lid, per september voorzitter, van Theater Luxor in Zutphen.

Marjolein Moorman

Hoofdfunctie: wethouder Amsterdam

Nevenfunctie (onbezoldigd): voorzitter curatorium Wiardi Beckman Stichting

Johanna Somers

Hoofdfunctie: directeur, per oktober directeur-bestuurder van de Schrijverscentrale

Nevenfuncties: Voorzitter Raad van Toezicht Stichting SBK

Bestuurslid jeugdtheatergezelschap Als het Ware

Coach Directie Tafel van 5, jeugdtheatergezelschap, incidenteel

Michael Boogaardt

Nevenfuncties: vrijwilligerswerk (kascommissies, muziekvereniging, reparatieclub, fiscaal advies)

Mylo Freeman (bestuurslid)

Hoofdfunctie: auteur en illustrator

Nevenfunctie: ambassadeur Biblionef

Ronald Giphart (bestuurslid)

Hoofdfunctie: auteur

Nevenfunctie: mede-eigenaar uitgeverij De Biograaf

Horia Boutahar

Hoofdfunctie: directeur bij het ROC van Amsterdam Flevoland

Ralph Peters

Hoofdfuncties: Public Affairs adviseur bij de Nederlandse Vereniging voor Afval en Reinigingsdiensten (NVRD) en Gemeenteraadslid voor D66 in Utrecht.

Youssef Rahman

Hoofdfunctie: bestuursadviseur Gemeente Amsterdam

Adviesraad Literaire Makers

In het bestuur zaten twee literaire makers uit ons bestand. Volgens de Cultural Governance was dit echter niet langer houdbaar. Om die reden hebben wij geen literaire makers opgenomen in de RvT. Omdat de Schrijverscentrale de stem van de bij haar aangesloten schrijvers en andere makers niet wil missen, richtten we naast de RvT de Adviesraad Literaire Makers (ALM) op. Deze zal de Raad van Toezicht en de directeur-bestuurder minimaal eenmaal per jaar voorzien van gevraagd en ongevraagd advies t.a.v. inhoudelijk en strategisch beleid. In september 2024 was de oprichtingsbijeenkomst waarbij het reglement voor de ALM werd ondertekend door alle leden. In dit reglement staan de bevoegdheden, onderwerpen van advies en vergoeding omschreven. Het advies dat de ALM uitbrengt is niet bindend, maar bedoeld om de directeur-bestuurder en de RvT op de hoogte te houden van wat er speelt in onze schrijverscommunity en het perspectief van de literaire makers die bij de Schrijverscentrale zijn aangesloten te borgen.

In september werd de Adviesraad geïnstalleerd met vier leden, die een goede variatie in literaire discipline, doelgroep, gender en culturele achtergrond representeren.

- » Aby Hartog, kinderboekenschrijver en illustrator
- » Yvonne Jagtenberg, kinderboekenschrijver en illustrator
- » Suzanna Jansen, schrijver
- » Rashid Novaire, schrijver

De reacties op de oproep die wij binnen ons schrijversbestand hebben uitgezet waren qua leeftijd enigszins eenvormig. In 2025 gaan wij op zoek naar een spoken word-artiest, om de variatie binnen de ALM verder te vergroten.

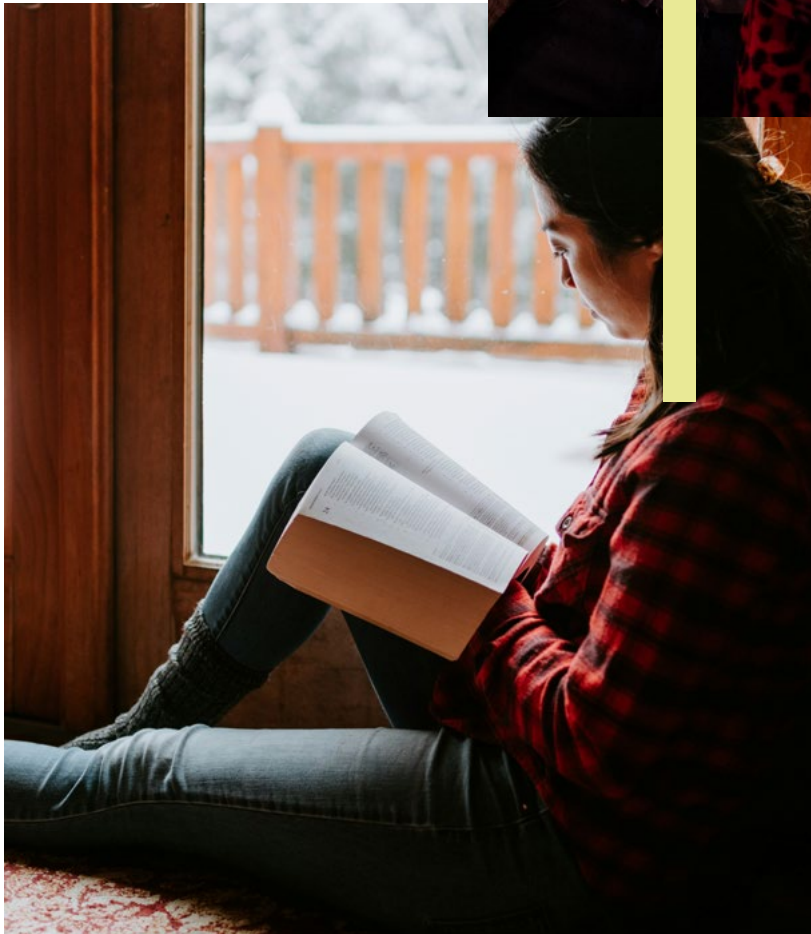
De ALM is in het najaar tweemaal bijeengekomen en heeft een advies uitgebracht aan de directeur-bestuurder en de RvT. In februari 2025 vindt een kennismakingsbijeenkomst plaats met een afvaardiging namens de RvT.

De leden van de ALM krijgen per jaar een vergoeding ter hoogte van viermaal het 'basishonorarium lezing' dat de Schrijverscentrale op dat moment hanteert. Dit bedrag is inclusief voorbereiding en verslaglegging van de bijeenkomst, exclusief reiskosten. In 2024 is de helft van het honorarium uitgekeerd aan de ALM.

Aannamebeleid (Diversiteit en Inclusie)

Bij het aannemen van nieuwe leden voor het team, Raad van Toezicht en Adviesraad Literaire Makers is diversiteit een belangrijk criterium. We kijken daarbij onder andere naar leeftijd, gender, culturele achtergrond en bij de makers ook naar literaire diversiteit. Dit is duidelijk te zien in de samenstelling van de diverse gremia en blijft de komende jaren een speerpunt in onze bedrijfsvoering, omdat diverse stemmen opgeteld zorgen voor een goed en divers beleid waarmee zoveel mogelijk doelgroepen kunnen worden bediend.

9

Financiën

Financieel kader

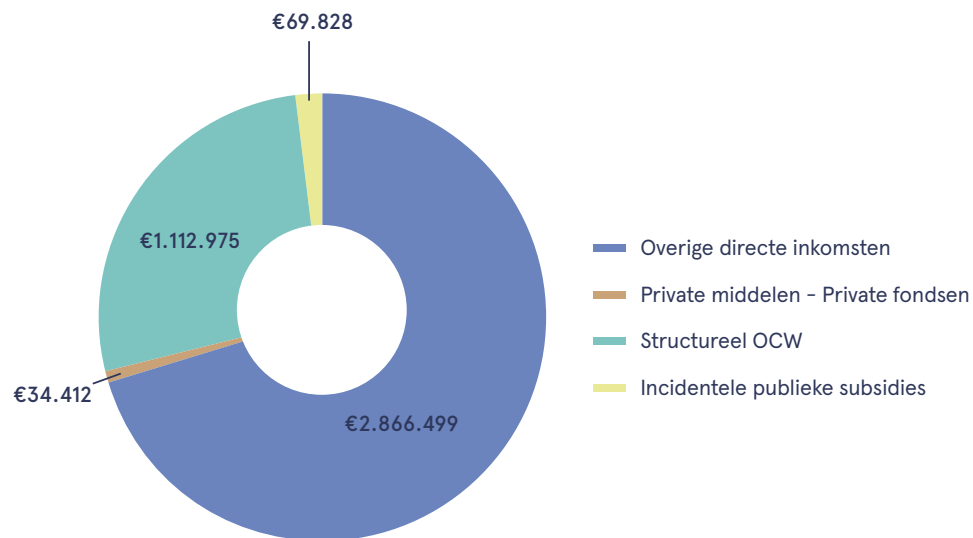
Het ministerie van OCW verleende de Schrijverscentrale voor de periode 2021-2024 subsidie voor de uitvoering van haar Activiteitenplan 2021-2024. In 2024 bedroeg het subsidiebedrag € 1.112.975. Op de exploitatierekening van 2024 staat bedrag van € 69.828 in 2024 uit publieke fondsen (Nederlands Letteren Fonds, ministerie van OCW en stichting Lezen) en € 34.412 uit private fondsen (CPNB en het Tante Anne Fonds). Deze financiering is ingezet om voor organisatoren het schrijversbezoek financieel aantrekkelijker te maken, voor het pilotproject Driemaal groep 3 Schrijverstournee (Tante Anne Fonds), voor Literatour (CPNB) en voor de Poëzieweek en 80 jaar vrijheid (Letterenfonds). De organisatie van de Spreekkunstacademie, workshops voor onze auteurs om de kwaliteit van hun bezoeken te verbeteren, leverde € 2.650 aan extra inkomsten op.

Van de projectsubsidie van OCW (totaalbedrag € 176.851 voor 2024-2025) is in 2024 € 73.560 gebruikt, waarvan € 15.000 als investering op de balans is opgenomen voor de ontwikkeling van het nieuwe contractenprogramma, dat is geactiveerd en na ingebruikneming jaarlijks wordt afgeschreven. Een bedrag van € 58.560 is aangewend voor een extra medewerker in verband met de Impulsregeling Masterplan Basisvaardigheden, de start van de nieuwe beleidsonderdelen NT1/NT2, de samenwerking met de Maand van de Geschiedenis en de focusdoelgroep mbo. Dit bedrag is opgenomen in de exploitatierekening.

Financieringsmix

De Schrijverscentrale heeft een financieringsmix met een goede verhouding tussen verschillende inkomstenbronnen: wij ontvangen meerjarige financiering van de Rijksoverheid, directe opbrengsten uit onze bemiddelingen en projectsubsidies van publieke fondsen en private fondsen. De honoraria en reiskosten voor de literaire makers worden direct doorbetaald aan de literaire makers. Veel van de projectsubsidies die wij ontvangen keren jaarlijks terug, omdat zij gelinkt zijn aan campagnes, zoals bijvoorbeeld Driemaal groep 3 Schrijverstournee (Tante Anne fonds) en Boek een Dichter (Letterenfonds). In 2024 is duidelijk te zien dat de inkomsten uit bemiddeling substantieel zijn gestegen, niet alleen door het hoeveelheid bemiddelingen, maar ook door een bemiddelingspercentage van 10% te rekenen over honoraria van € 450 of hoger (beleidswijziging vanaf 01-07-2023).

2024 - Eigen inkomsten / Subsidies

2024

Overige directe inkomsten	
Bemiddeling	€ 308.741
Workshops	€ 2.650
Honoraria lezingen auteurs	€ 2.553.827
Overige directe inkomsten	€ 1.281
Subtotaal	€ 2.866.499
Private middelen - Private Fondsen	
Stichting CPNB	€ 22.770
Stichting Lezen - Tante Anne Fonds	€ 10.992
Uitgeverij De Bezige Bij	€ 50
Uitgeverij Prometheus	€ 50
Uitgeverij Querido	€ 550
Subtotaal	€ 34.412
Structureel OCW	
Basisinfrastructuur	€ 1.112.975
Subtotaal	€ 1.112.975
Incidentele publieke subsidies	
Nederlands Letterenfonds	€ 10.605
Ministerie van OCW	€ 58.560
Stichting Lezen	€ 663
Subtotaal	€ 69.828
Totaal	€ 4.083.714

Financiële positie en exploitatieresultaat

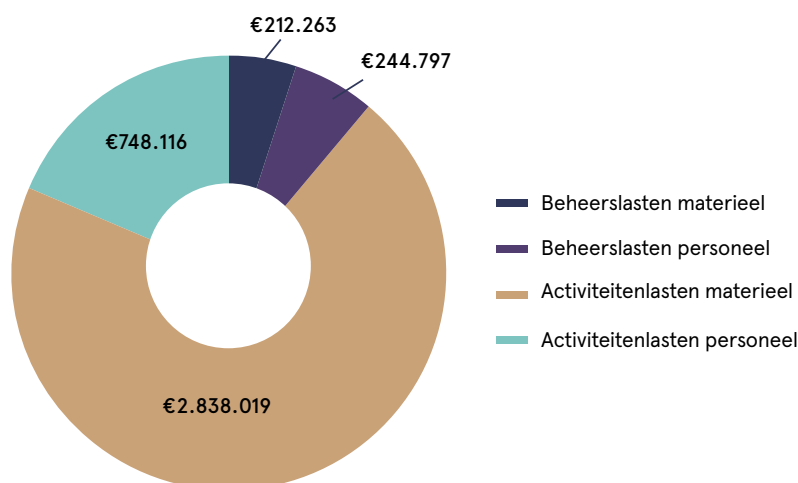
De Schrijverscentrale sloot het jaar af met een positief exploitatieresultaat van € 47.482, inclusief rentebaten van € 6.963 (exclusief rentebaten € 40.519). Dit resultaat is substantieel hoger dan begroot (aangepaste begroting 2024 -€ 8.899,-). De inkomsten uit bemiddeling zijn ruim € 8.000 hoger dan geraamd. Daarnaast is er minder subsidie aangewend voor de post 'projectkosten algemeen gebruik' (realisatie € 10.853, begroot € 20.000). Deze post behelst een extra subsidie die we bovenop de reguliere subsidie kunnen inzetten om een bezoek ook voor een minder vermogende organisator mogelijk te maken, zonder dat de schrijver minder honorarium ontvangt. In vergelijking met eerdere jaren valt op dat met name in 2022 en 2023 dit bedrag substantieel hoger was dan eerdere jaren (respectievelijk € 20.670 en € 22.533). Dit is hoogstwaarschijnlijk een na-effect van COVID-19 geweest. De honoraria voor de schrijvers vallen in de realisatie lager uit dan in de aangepaste begroting, maar zijn € 431.864 hoger dan in 2023, waarvan men de grote stijging van het aantal schrijversbezoeken kan aflezen.

Het positieve resultaat wordt toegevoegd aan de algemene reserve, die hiermee uitkomt op € 545.704. Het bestuur heeft in maart 2024 de minimale eigen reserve vastgesteld op € 350.000 euro (was € 250.000), omdat de Schrijverscentrale is gegroeid in omzet en personeel (een nieuwe medewerker en urenuitbreiding). In 2025 zijn er nog 2 extra medewerkers ingezet (1,3fte) om het groeiende aantal aanvragen goed en op tijd te kunnen verwerken. Er is dus een hoger bedrag nodig om op terug te vallen bij grote tegenvallers en als projectkosten hoger uitvallen dan begroot. De auditcommissie van de Raad van Toezicht van de Schrijverscentrale houdt deze minimale reserve in 2025 opnieuw tegen het licht en bespreekt met de accountant of het verstandig is de minimale reserve nog verder op te hogen. Vanaf 2024 wordt het vakantiegeld, zoals algemeen gebruikelijk, berekend van juni tot en met mei en dus achteraf uitgekeerd. Dit betekent dat medewerkers in 2024 vakantiegeld kregen uitgekeerd over 5 maanden, januari tot en met mei. Daarnaast keerde de Schrijverscentrale een eenmalige compensatiebonus uit ter hoogte van 8% van het salaris over de maanden juni tot en met augustus en is de eindejaarsuitkering vastgesteld op 8% in 2024. Het gevolg is dat de activiteitenlasten personeel in de realisatie hoger zijn uitgevallen dan begroot.

Ondernemerschap

In 2024 bedroegen de eigen inkomsten van de Schrijverscentrale € 2.900.911 (2023 € 2.395.231). Dit bedrag omvat de honoraria voor auteurs, de bemiddelingsinkomsten, overige private subsidies en inkomsten uit onze Spreekkunstacademie. Van de totale baten bestaat ruim 70% (2023 68%) uit eigen inkomsten.

2024 – Beheerslasten / Activiteitenlasten

2024	
Beheerlasten materieel	
Huisvesting	€ 69.802
Kantoorkosten	€ 113.029
Communicatiekosten	€ 20.009
Afschrijvingen	€ 9.423
Subtotaal	€ 212.263
Beheerlasten personeel	
Salarissen	€ 232.167
Overige personeelskosten	€ 12.630
Subtotaal	€ 244.797
Activiteitenlasten materieel	
Honoraria	€ 2.747.436
Overige projecten	€ 90.583
Subtotaal	€ 2.838.019
Activiteitenlasten personeel	
Salarissen	€ 765.785
Ontvangen ziekengeld	€ -63.683
Overige personeelskosten	€ 46.014
Inhuur	€ 0
Subtotaal	€ 748.116
Totaal	€ 4.043.195

Prijsstelling en samenwerking

De Schrijverscentrale heeft de prijsstelling van haar diensten afgestemd op de draagkracht van het marktsegment boekenvak, literaire organisaties en onderwijs, dat zij primair bedient. Wij gaan uit van maatwerk, waarbij een minimum honorarium voor de literaire maker de ondergrens is van elke prijsonderhandeling en hebben diverse mogelijkheden voor instellingen om korting te krijgen: op het basishonorarium (als een literaire maker dat hanteert) en op onze verschillende campagnes. Dat maakt het ook voor instellingen die het minder breed hebben mogelijk om een schrijver te boeken.

Vanaf 2023 indexeren wij jaarlijks de honoraria voor onze auteurs en volgen daarbij de CBS-indexatie voor consumentenprijzen.

Risico's en strategie bij tegenvallende inkomsten

Ook in 2024 hebben wij, dankzij de BIS-subsidie die de Schrijverscentrale ontvangt en project-subsidies van andere instellingen, subsidie op schrijversbezoeken kunnen geven als de organisator echt niet de mogelijkheid had zelf een eerlijk honorarium aan de schrijver te betalen. Op bezoeken van auteurs aan scholen wordt vrijwel altijd subsidie gegeven, omdat daar vaak het basishonorarium wordt gevraagd en omdat de Schrijverscentrale zich hard maakt voor een goed honorarium voor schrijvers en onderwijsinstellingen vaak heel beperkte middelen hebben. Daarnaast is een verantwoorde bedrijfsvoering, waarbij zorgvuldig wordt omgegaan met mensen en middelen, een continu punt van aandacht. We vinden het belangrijk dat de verhouding eigen inkomsten en subsidie in balans te blijft en er voldoende eigen vermogen is om op te kunnen terugvallen bij calamiteiten, of als het even tegenzit.

Op dit moment is de financiële situatie van de Schrijverscentrale gezond. Mochten er grote tegenvallers zijn op het gebied van inkomsten, hebben wij een paar instrumenten om deze op te vangen: wij hebben een solide algemene reserve die we kunnen aanwenden bij grote tegenvallers en als projectkosten hoger uitvallen dan begroot. Een andere mogelijkheid is om de 10% die wij rekenen aan bemiddelingskosten te verhogen naar 12% of 15%. Daarnaast kunnen wij stoppen met het geven van kortingen op schrijversbezoeken en in het uiterste geval kunnen wij medewerkers die nu op een contract voor bepaalde tijd werken laten gaan. Gezien onze huidige financiële situatie en de ontwikkeling van het aantal boekingen begin 2025, zijn deze maatregelen op geen enkele manier aan de orde.

Begroting 2025

Baten		
	Directe opbrengsten	3.084.500
	Subsidies en bijdragen	1.320.100
Som der baten		4.404.600
Lasten		
	Beheerslasten Personeel	255.125
	Beheerslasten Materieel	218.900
	Activiteitenlasten Personeel	836.499
	Activiteitenlasten Materieel	3.124.150
Som der lasten		4.434.674
Exploitatieresultaat		-30.074

Credits Fotografie

Omslag: Frank Westerman. Foto: Martijn Beekman.

h1. Anna Enquist. Foto: Maarten Mooijman.

h2. Anne-Gine Goemans. Foto: Koen van Assema.

p8. 175.000ste bezoek. Foto: Freddy Schinkel.

p9. Denise Breevaart. Foto: Chris van Houts.

h3. Spreekkunstacademie. Foto: Esmeralda van Belle.

h4. Workshop striptekenen. Foto: Thomas Nondh Jansen.

h5. Schrijversbezoek van Margje Woodrow. Foto: Chris van Houts.

h6. Boekenweek met de familie Chabot. Foto: John Peters.

h7. Scholenbezoek van Maranke Rinck. Foto: Freddy Schinkel.

h8. Schrijversdag in Tilburg. Foto: Chris van Houts.

h9. Schrijvers Tommy Wieringa en Mano Bouzamour. Foto: Chris van Houts.

